

Repensem/Coc
reenm/Transorn
mem

mūtāre

FUNDACIÓ////CARULLA

Cultura
contra

*l'emergència
emocional*

quaderns **mū**

Índex

01

Cultura contra l'emergència emocional

4

02

Què hem après?

11

03

Propostes d'acció

47

04

Annexos

Com i amb qui hem definit el paper
de la cultura com a eina contra
l'emergència emocional

61

Referències que ens inspiren

67

Els desitjos culturals de **Mutare 21**

70

Decàleg **Mutare**

78

Autoria: Fundació Carulla
Redacció de continguts: Nekane Navarro
Disseny i maquetació: TheCreativeAgency
Fotografies: Jordi Borràs
Correcció: Natàlia Cerezo i Books Populi

01_

Cultura contra *l'emergència emocional*

01

La pandèmia de la Covid-19 ens ha posat davant un escenari difícil d'assumir. A tothom. I pel que fa al sector cultural, totes les persones que vivim al seu voltant hem hagut d'integrar situacions insospitades. Ens han tancat, obert, tornat a tancar... i hem respost de la millor manera possible, perquè som resilents i tenim una gran capacitat per adaptar-nos a tot.

Tot això va deixant el seu pòsit, i a la crisi sanitària, social i econòmica s'ha sumat una crisi vinculada amb la salut emocional que, tot i que no en parlem gaire, és cada vegada més present.

Les dades ens han de fer, com a mínim, respecte:

- A Europa, segons l'OMS¹ (Organització Mundial de la Salut) els proble-

mes de salut han augmentat durant la pandèmia, amb un clar increment dels nivells d'ansietat i estrès. Diverses enquestes mostren que al voltant d'un terç de les persones adultes reporta nivells d'angoixa. Entre la població més jove, aquesta xifra arriba a 1 de cada 2 persones.

- La Federació Salut Mental Catalunya² ens diu que el 85 % dels infants i adolescents han patit trastorns psicològics durant la pandèmia.

- L'OIT (Organització Internacional del Treball) assenyala que el 60 % de les persones treballadores pateixen depressió o ansietat...³

... i moltes més dades que ens diuen que estem vivint una crisi de salut mental i emocional sense precedents.

La Covid-19 va canviar, de cop, les nostres vides i ens va situar davant un escenari d'incertesa i vulnerabilitat que ens va provocar un conjunt d'emocións difícils de gestionar.

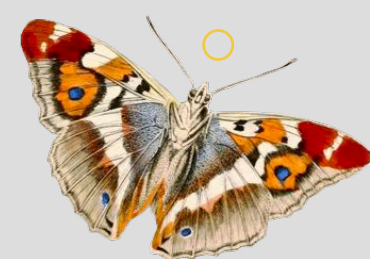
Les persones participants a **Mutare 21** vam compartir les emocions viscudes durant la pandèmia i el paper de la cultura davant d'aquesta situació:⁴

¹ OMS, *The impact of COVID-19 on mental, neurological and substance use services: results of a rapid assessment*.

² Federació Salut Mental Catalunya, *Informe de detecció de necessitats i propostes de suport i acompanyament a infants, adolescents i joves amb problemàtica de salut mental en el context educatiu vinculades a la Covid-19*. [en línia]

³ «La salud mental de los empleados tras la pandemia, la gran olvidada», El Economista.

⁴ Aportacions realitzades per les persones participants en el ple, tant les presents a la Nau Bostik, com les que hi van participar online.

Davant aquesta situació, la cultura ha estat refugi,
esperança i salvació:

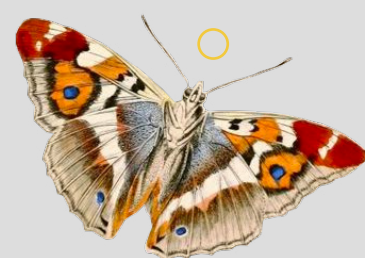
Què ha significat la cultura en aquesta situació

01 Cultura contra l'emergència emocional

Però l'emergència emocional no ha passat, de fet avui és més present que mai i marcarà els futurs mesos i, potser, anys. En aquest escenari, la cultura serà determinant per sostenir la nostra salut mental i emocional, i per trobar noves respostes als nous reptes socials.

Davant aquest escenari, i des del convenciment que la cultura és una eina clau per a la transformació necessària davant els reptes socials, la Fundació Carulla va organitzar la plenària **Mutare 21** el 6 i 7 de juliol, un intens programa que, durant dos dies, va articular els espais d'intercanvi i reflexió necessaris per intentar trobar, plegades, respostes que podem proposar des de la cultura per superar aquesta situació.

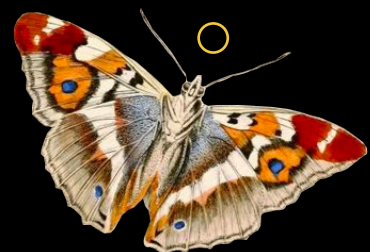
Perquè a **Mutare** treballem per posar la cultura i les arts al centre de la vida de les persones; per situar la cultura com a element transversal construint preguntes i escenaris de futur més sostenibles. I per això ens van plantejar les qüestions següents:

- Com poden donar resposta a l'emergència emocional la cultura i les arts?
- Quin paper poden tenir la cultura i les arts en la generació d'esperit crític i en clau de resiliència?

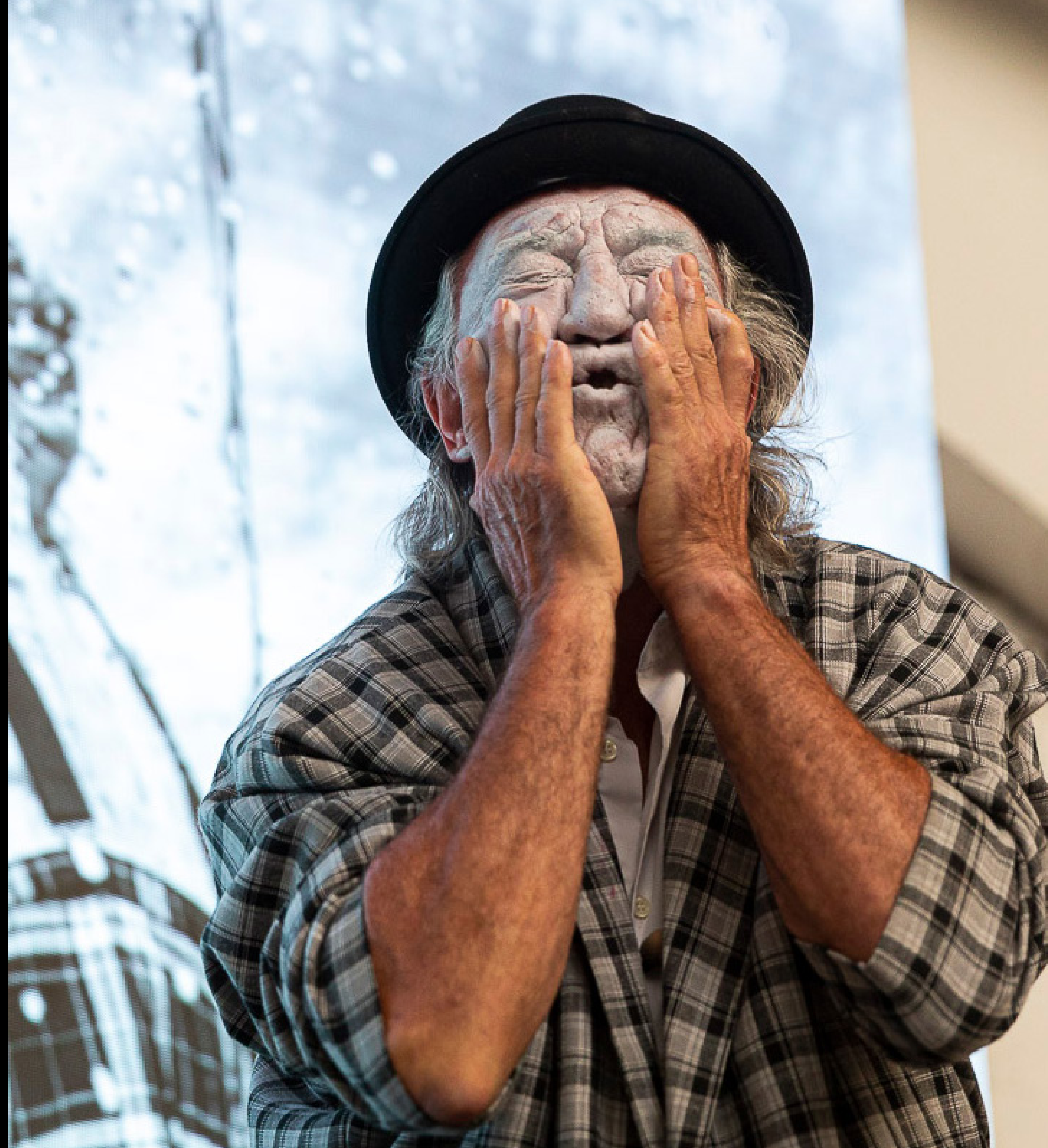
Ningú en té la resposta, però en aquest quadern recollim les principals conclusions i reflexions compartides a **Mutare 21**, i que ens permeten apropar-nos a solucions davant els interrogants plantejats.

**L'art és una cosa que
podem fer tots.
Però quan aquest art
canvia la vida de
les persones o la seva
forma de pensar,
en podem dir cultura.**

Tortell Poltrona
pallasso

Els millors moments **Mutare 21.**
No te'ls perdis!

02_

Què hem
après?

02

En aquest apartat es recullen les principals aportacions de les persones que van compartir la seva experiència en el marc de **Mutare 21**, al llarg dels diferents espais de les jornades:

Conferències d'obertura	
Guillem d'Efak, coordinador de l'Estratègia Arts en Salut a l'ICS	Tortell Poltrona, Pallassos Sense Fronteres
Mutare INSPIRA	Mutare CONTRAST
Juan Carlos Martel, director del Teatre Lliure	Sílvia Duran, directora de l'Àrea de Públics de l'ICEC
Neus Canalias, projecte Tornar-te a Veure	Sonia Gainza, directora i fundadora d'Apropa Cultura
Carles Nieto, projecte Click	Mohamed El Amrani, president de l'associació Azahara
Begoña Alberdi, soprano i actriu	Coral Regí, directora de l'Escola Virolai
	Jordi Sellas, periodista i gestor cultural

02

Principals aprenentatges

01

Guillem d'Efak

Les propostes artístiques són realment significatives per a la salut quan tenen un objectiu clar, són cocreades, s'avaluen, es publiquen i s'estudien.

02

Tortell Poltrona

Els projectes artístics que canvien la vida de la gent fan cultura. I és una cosa que els artistes fan, però que també canvia els artistes.

03

Juan Carlos Martel

Les arts curen. I posar la cura en el centre de les nostres accions farà que la societat canviï de mentalitat, perquè la cura és el motor del canvi social.

04

Neus Canalias

Des de la cultura hem de treballar per recuperar el vincle entre art i comunitat. No hi ha cap altra manera de fer-ho que posar en el centre i en el focus les persones.

05

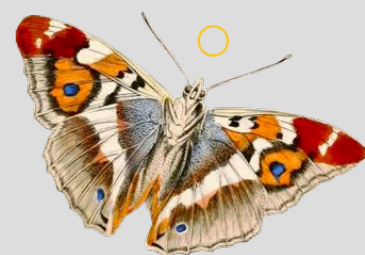
Carles Nieto

La manera de situar-te davant les persones, siguin del col·lectiu que siguin, condiona la relació i la intervenció.

06

Begoña Alberdi

Les situacions extremes, com la pandèmia, fan aflorar la solidaritat i les xarxes de suport mutu, i la cultura pot ser el vehicle per estructurar aquestes xarxes.

07

Sílvia Duran

La pandèmia ha fet evident que cal obrir-se i arribar a tota la ciutadania, explorant noves maneres i camins d'apropar la cultura a la diversitat de realitats mitjançant el diàleg.

08

Mohamed El Amrani

Hem d'evolucionar cap a un sentit comunitari, entenent com la digitalització i la tecnologia han afectat la forma en què els joves conceben la cultura i el fet de formar part d'una comunitat.

09

Coral Regí

Tot i les condicions derivades de la situació, a la comunitat educativa s'ha de vetllar per mantenir l'essència: convivència, creació de vincles i equitat.

10

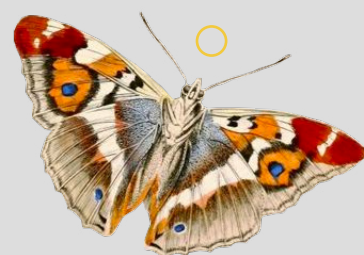
Sonia Gainza

La tasca conjunta dels sectors cultural, educatiu, social i de salut permet detectar necessitats i generar oportunitats.

11

Jordi Sellas

Ens calen indicadors i fórmules per poder valorar l'impacte que tenen l'art i la cultura en la salut i en la millora de la nostra vida.

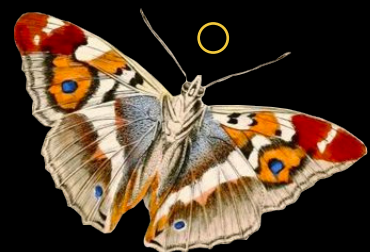

Aprenentatge
Guillem d'Efak
Coordinador de l'Estratègia
d'Arts en Salut (ICS)

01

**Les propostes
artístiques són realment
significatives per
a la salut quan tenen
un objectiu clar,
són cocreades,
s'avaluen, es publiquen
i estudien.**

Conferència completa

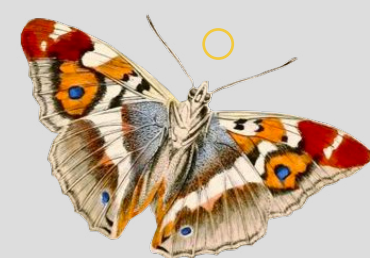

01

L'Organització Mundial de la Salut (OMS) defineix la salut no com l'absència de malalties, sinó com un estat de complet benestar físic, mental i social. Des d'aquesta concepció, la cultura està situada en una posició de privilegi per ser part de la solució de gran part dels problemes, però no ha aconseguit visibilitzar-se com un element clau en la salut de la comunitat.

Per fer un pas endavant i assegurar que la cultura impacta en la salut de les persones, des del concepte d'Arts en Salut (Arts in Health) s'ha de treballar d'acord amb una metodologia basada en 4 grans punts:

1. S'ha de tenir un objectiu clar de salut, hem d'especificar-lo al màxim.

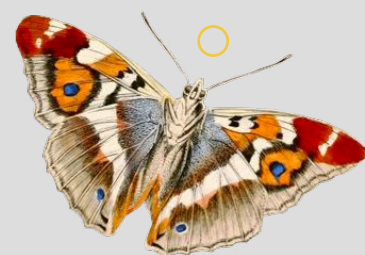
2. El projecte, la intervenció, ha d'estar cocreada per professionals de l'àmbit de la salut i per professionals de l'àmbit de les arts o de la cultura, sumant les experteses, els coneixements, els actius i les aportacions, dels dos àmbits. Aquesta cocreació ha d'incloure la participació dels destinataris de la intervenció.

3. Ha d'haver-hi un sistema d'avaluació robust, basat en l'objectiu de salut especificat i amb un arbre de resultats esperats, en el qual es poden incloure altres objectius no només de salut, sinó també dels *partners* culturals. Aquest sistema s'ha de definir des del principi i s'han de concretar els mecanismes d'avaluació.

4. La publicació, el retorn de la intervenció: la publicació científica (per examplar el corpus d'evidències de les intervencions d'arts en salut), la publicació divulgativa (que ajuda a la sensibilització col·lectiva de la importància de les arts) i la comunicació de retorn als destinataris de la intervenció.

És evident que funciona, però també és evident que hem de sortir dels nostres espais de confort i ens hem de formar, perquè si hem de treballar junts, els de la cultura hem d'aprendre com funciona la salut i els de la salut, com funciona l'àmbit cultural.

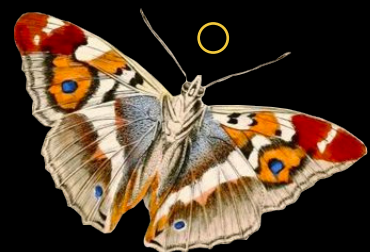
«Si hem de treballar junts, els de la cultura hem d'aprendre com funciona la salut i els de la salut, com funciona l'àmbit cultural.»

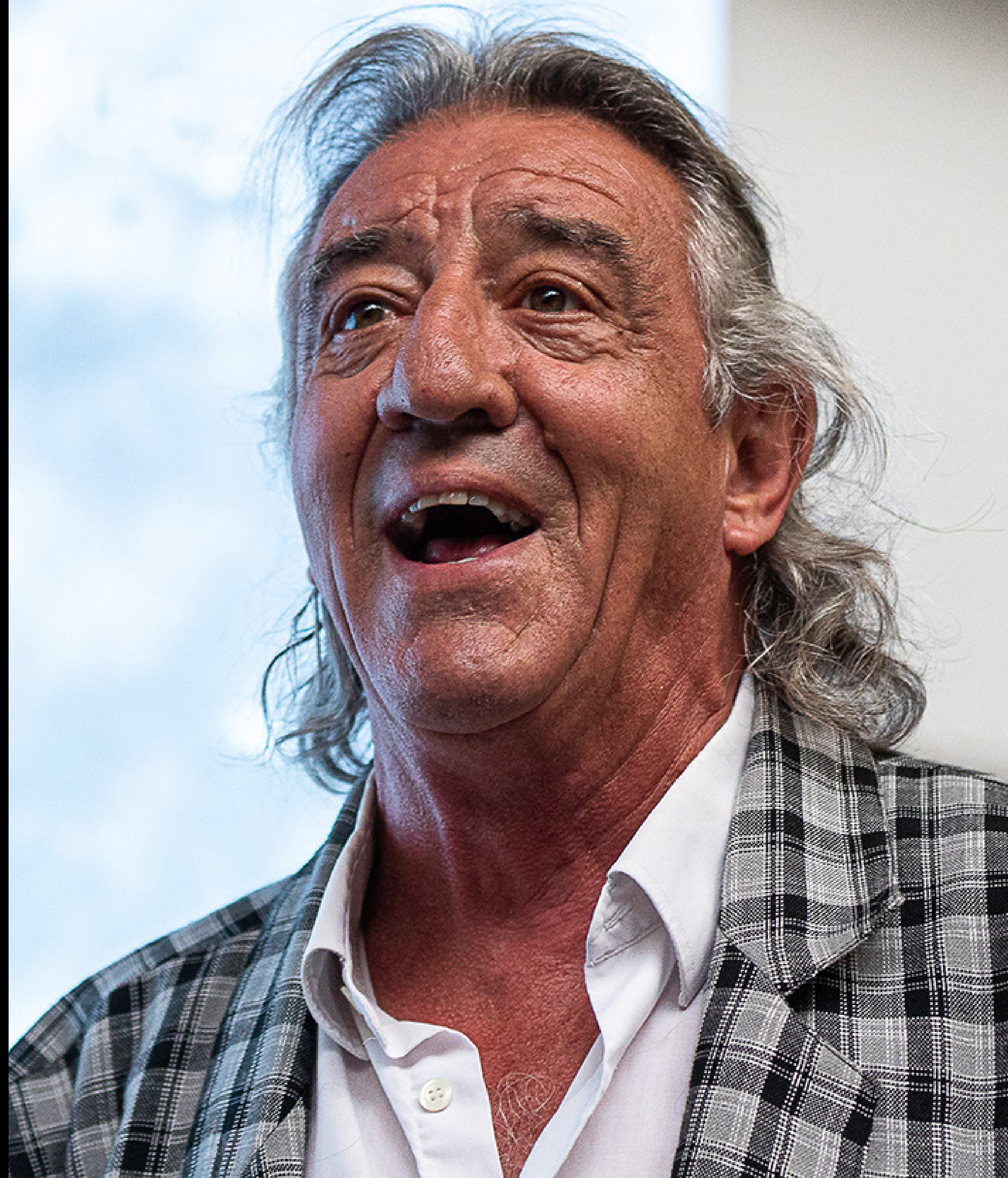
Aprenentatge
Tortell Poltrona
Pallassos Sense Fronteres

02

**Els projectes artístics
que canvien la vida de
la gent fan cultura. I és
una cosa que els artistes
fan, però que també
canvia els artistes.**

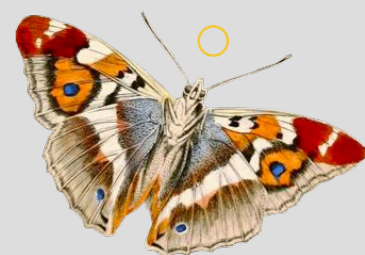
Presentació completa

02

El pallaso és un provocador d'emoci-
ons i de sensacions; o com diria Joan
Brossa, un poeta escènic. Perquè, tot
i que la poesia s'entén com una cosa
escrita, jo l'entenc com una cosa més
àmplia: aquell moment en què es para
el temps. I això pot ser mirant un qua-
dre, veient una pel·lícula, escoltant una
cançó o en la natura.

Els adults estan adulterats, com la seva
arrel explica. Quan naixem tenim una in-
tel·ligència emocional natural que dura
fins que ens fem adults, adolescents,
moment en el qual perdem aquest cer-
vell primitiu i nosaltres ja no som no-
saltres, som el que volem representar.
El nostre ésser interior es va fent cada
vegada més enrere i cada vegada som
més incapaços de poder fluir des de
les nostres emocions perquè ja no som

nosaltres, som un ésser una mica doble: el que som i el que volem representar.

Una de les coses que més ha canviat la meua vida va ser gràcies als alumnes de l'Escola Projecte, quan l'any 1992 em van proposar anar a fer una acció a un camp de refugiats de Iugoslàvia. Perquè l'art és una cosa que podem fer tots, és una capacitat dels humans. Però quan aquest art canvia la vida de les persones o la forma de pensar, en podem dir cultura. I quan fas aquestes coses i canvies la vida de la gent, et trobes fent cultura.

Allà, a Iugoslàvia, va començar aquesta història que a mi em va enamorar i que es diu Pallassos sense Fronteres.

 [Pallassos sense Fronteres](#)

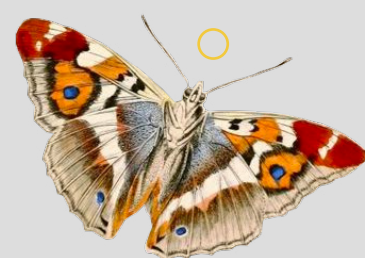
Ara ja som setze països, tenim una federació, discutim sobre els valors... I podem afirmar que el que fem funciona, transforma la vida de les persones.

En tenim molts exemples:

- Al setge de Sarajevo, a l'hospital, jugant amb un titella amb un nen es va començar a omplir l'habitació de metges, infermeres, perquè resulta que aquell nen feia tres anys que no parlava. I estava parlant amb el titella.
- Ara, durant la pandèmia, treballant amb un grup de plasses libaneses maronites que viuen a la zona del port de Beirut, ens deien que una mare explicava que la seva filla no havia parlat més després de l'explosió i que quan va tornar de veure l'espectacle li va explicar tot sencer al seu pare.

- Quan va haver-hi el tsunami, Metges Sense Fronteres ens van trucar per intentar ajudar que la societat es recuperés, començant per les escoles. A primària va ser fantàstic, però quan ens va tocar l'institut va ser diferent, perquè la branca més reticent a veure els nostres espectacles són els adolescents. En aquest institut, dels 1.500 nens que hi havia en quedaven 700.

- Vam fer diferents cerimònies funeràries, ens vam agafar les mans i allà vam arrencar l'espectacle. De mica en mica, aquelles llàgrimes de dolor es van anar convertint en llàgrimes de felicitat i vam acabar en una festa, abraçats, ballant, vam ballar fins a rebentar. Quan vam acabar el director ens va dir: «Ens han portat de tot, llibres, llibretes, llapis, ordinadors, roba, menjar, però ningú ens havia portat la

vida. Fins avui només podíem parlar de la mort, des d'avui, podrem tornar a parlar de la vida».

- Amb l'equip de psicòlegs d'emergència de la Universitat Autònoma de Barcelona vam fer un programa a la frontera de Síria per estudiar la resiliència. Amb 200 nens, dels quals a un grup se'ls va seguir sense donar-los cap mena de servei, uns altres que van veure només les actuacions de pallasos, altres que van tenir el suport dels psicòlegs i un últim grup que, a més, va veure les actuacions. En les valoracions, per davant de la intervenció dels equips de suport psicològic, vam guanyar els pallasos.

És una cosa que nosaltres fem, però que a nosaltres ens fa. Perquè quan treballes en entorns de conflicte,

desastres, pobresa, ets conscient que aquests nens estan veient el primer espectacle de la seva vida i també, probablement, l'últim. Això ens toca d'una forma absoluta, quan arribes aquí només penses en quan tornaràs a marxar.

I arribem a la pandèmia quan, davant la impossibilitat de viatjar, vam crear la campanya Somriurevirus per gestionar la possibilitat de destinar a escoles de màxima complexitat d'aquí els recursos i les subvencions previstos per a expedicions cancel·lades.

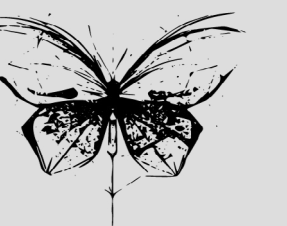
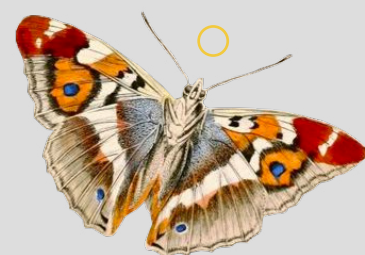
Campanya Somriurevirus

- Amb aquesta campanya hem comprovat que les nostres actuacions provoquen les mateixes coses a tot arreu, perquè els pallasos treballem des de l'abstracció de la realitat i això permet

que puguem fer riure d'emocions i de sentiments que nosaltres mateixos no som capaços de comprendre, però que sí que podem provocar, com són la tendresa, la gelosia, el riure, el dolor, totes aquestes coses que no som capaços d'agafar. A mi m'agrada més aquest i, com diria el Brossa: «Conec la utilitat de la inutilitat i tinc la riquesa de no voler ser ric».

És un error pensar que les coses ben fetes són serioses. Les coses ben fetes tenen rigor, no seriositat.

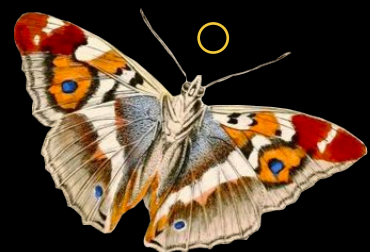
«És un error pensar que les coses ben fetes són serioses. Les coses ben fetes tenen rigor, no seriositat»

Aprenentatge
Juan Carlos Martel
Director del Teatre Lliure

03

**Les arts curen. I posar
la cura en el centre de
les nostres accions farà
que la societat canviï de
mentalitat, perquè
la cura és el motor
del canvi social.**

Presentació completa

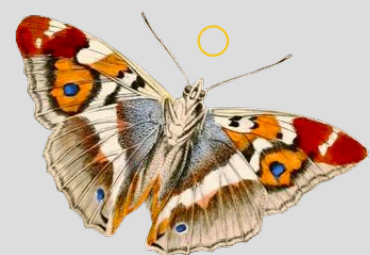

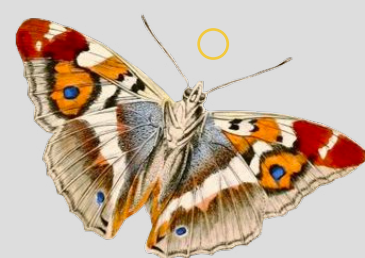
03

El teatre és l'únic art que té una escala humana perquè connectem amb les emocions directament, parlem d'emoció a emoció. I per això sovint sentim la metàfora que el teatre és com el mirall de la societat. Aquesta societat va canviant i cada vegada és més diversa; i l'esforç del nostre teatre és ser cada vegada més divers i més obert.

Amb la pandèmia, al Teatre Lliure hem après dues coses:

1. El teatre no és només una acció cultural, sinó que també és una acció socioeducativa. Amb el confinament vam posar en marxa dues línies per fer arribar l'activitat més enllà de la nostra estructura física: els ajuts a la creació, per ajudar tota aquella gent que poguéssim perquè no paressin de pensar, de crear, i la creació d'una plataforma digital per-

què vèiem que el consum digital estava creixent d'una manera exponencial. La demanda, sobretot del material educatiu, va créixer en un 95 %. Vam aprofitar el temps i vam crear un programa educatiu de tres anys en què les arts puguin entrar dins les escoles i, a la vegada, les escoles puguin venir al teatre. El projecte artístic del Teatre Lliure actualment es vertebrava en els eixos de cultura, escena, societat i educació, i hi hem sumat la part digital. I res s'entén sense aquestes branques; no són branques independents, sinó que són absolutament dependents les unes de les altres. Tots els projectes que fem sempre han de tenir una part cultural, una part social, una part escènica, una part educativa i, a la vegada, els hem de poder compartir més enllà de la nostra estructura física.

2. El teatre cura. Posar la cura en el centre de les nostres accions farà que la societat canviï de mentalitat. La cura és el motor del canvi social. El teatre i les arts també ho són i ha quedat molt demostrat.

El teatre és molt més que entreteniment. És un bé necessari per a la societat i ni una pandèmia ni les polítiques associades a la pandèmia poden contra un dret de consum cultural. Tothom té dret a la cultura i s'ha de reclamar.

«El teatre cura. Posar la cura en el centre de les nostres accions farà que la societat canviï de mentalitat.»

Aprenentatge

Neus Canalias

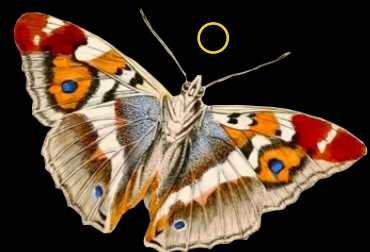
Projecte intergeneracional

Tornar-te a veure.

Beca SOS Cultura Fundació Carulla

04

**Des de la cultura hem de
treballar per recuperar
el vincle entre art i
comunitat. No hi ha cap
altra manera de fer-ho
que posar en el centre
i en el focus les persones.**

Presentació completa

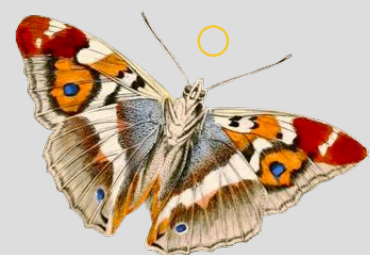

04

La proposta ha estat adreçada a les persones grans i n'han estat les veritables protagonistes. Teníem molt clar que, a més de fer-les participar, recollir els seus testimonis, fer activitats per millorar el seu benestar físic i emocional, també volíem que fossin cocreadores de l'espectacle.

Hem generat un espectacle de carrer, *Carrers de vidre*, que tracta sobre les persones grans que eren darrere les finestres, mirant el carrer i intentant veure alguna cosa de la vida que estava passant, i en el qual els àudios dels testimonis són part de l'espectacle. A part d'això, hem creat uns tallers de dansa i conversa.

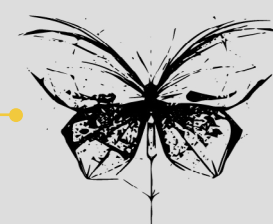
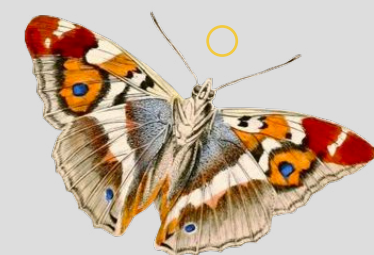
Per a les persones que han participat ha estat molt important no només sentir-se valorades i escoltades, sinó també veure en un espectacle en què

elles són creadores totes les emocions que han viscut, i poder-les compartir i adonar-se que no estem soles i que totes som una.

Des de la cultura, i en aquest cas des de la dansa, hem de treballar per recuperar el vincle entre art i comunitat. Perquè en algun moment ens hem separat i hem creat dos mons diferents. Hem de treballar per això, i no hi ha cap altra manera de fer-ho que posar en el centre i en el focus les persones. Si fem això i cocreem propostes, arribarem molt lluny.

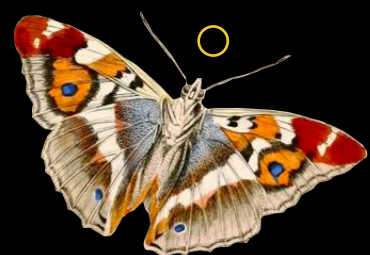
«Des de la cultura, i en aquest cas des de la dansa, hem de treballar per recuperar el vincle entre art i comunitat.»

Aprenentatge
Carlos Nieto
Projecte Click
de la Fundació IRES

05

**La manera de
situar-te davant les
persones, siguin del
col·lectiu que siguin,
condiciona la relació
i la intervenció.**

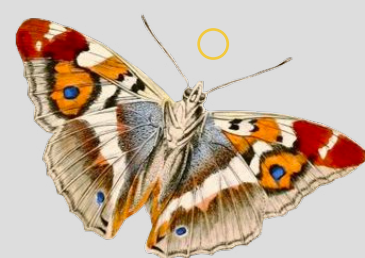
Presentació completa

05

La manera de situar-te davant les persones, siguin del col·lectiu que siguin, et condicionarà la intervenció. I, per tant, nosaltres la mirada que tenim envers els adolescents i els joves és una mirada que consisteix a reconèixer el seu potencial, tot allò que poden aportar, i que això sigui el motor de canvi i transformació en les seves vides. Perquè tenim molts adolescents i joves que estan patint un impacte emocional molt fort, especialment arran de la pandèmia.

Click ofereix un espai d'acompanyament socioeducatiu, en el qual som al costat dels joves per oferir-los temps, espai, escolta i una cosa tant important per a nosaltres com és validar les seves emocions.

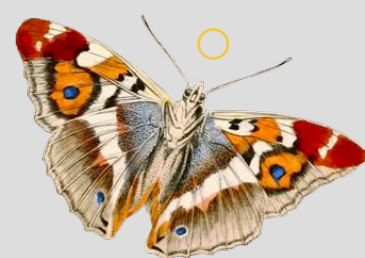

La creativitat és un eix transversal fonamental. Fomentem la creativitat com un espai d'expressió, com un espai de foment de l'esperit crític, davant dels constants atacs culpabilitzadors dels mitjans. Tenim alguns espais clau i fonamentals, com el que portem a terme en aliança amb el festival Escena Poblenou, en el qual cada any treballlem una peça de creació artística protagonitzada pels joves que es presenta dins el festival.

O el taller de youtubers, del qual ja hem fet cinc edicions, perquè escolten la música a YouTube, miren les sèries a YouTube, és el seu canal, viuen allà. Per això treballlem per convertir-lo en un espai de creació, de foment de l'esperit crític. Perquè a vegades es confon la creativitat i l'esperit crític, i a mi em sembla que hi ha poques coses més responsables que ser crític.

Constantment preguntem als joves què voldran ser, i està bé que els ho preguntem. Però quan fem això a vegades ens oblidem que ja són. Ja que són, escoltem-los i veiem què ens volen dir.

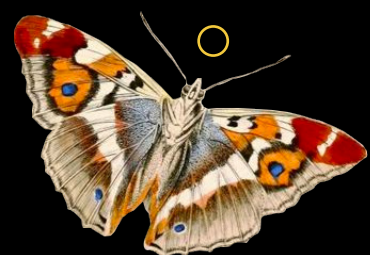
**«Fomentem la
creativitat com un
espai d'expressió
i com un espai de
foment de l'esperit
crític.»**

Aprenentatge
Begoña Alberdi
Soprano i actriu

06

**Les situacions extremes,
com la pandèmia,
fan aflorar la solidaritat
i les xarxes de suport
mutu, i la cultura pot ser
el vehicle per estructurar
aquestes xarxes.**

Presentació completa

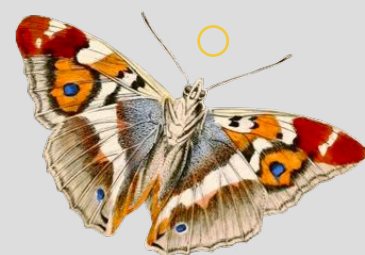
06

Quan, amb el confinament, va néixer la iniciativa de sortir a les 8 de la tarda als balcons a donar les gràcies als serveis sanitaris, vaig cantar. Algú va gravar aquell vídeo i es va fer viral aquella nit, mentre nosaltres estàvem dormint. A partir d'aquí, cada dia vaig sortir a cantar, 72 dies seguits, una ària diferent.

La solidaritat és una de les coses més maques que he viscut en aquesta pandèmia. En el nostre interior d'illa tenim molta gent gran i tothom la tenia controlada. Es va crear una xarxa d'ajuda entre uns i altres per anar comprar, fer coses, cuidar-los, que va ser preciosa.

Em van demanar per què no explicava les cançons, perquè així les gaudirien més. Aquest és el problema de l'òpera, que no es fa la feina adequada perquè la gent l'entengui. Perquè si no ho expliques, com en aquest cas, que va portar que jo fes un xat, la gent ho comença

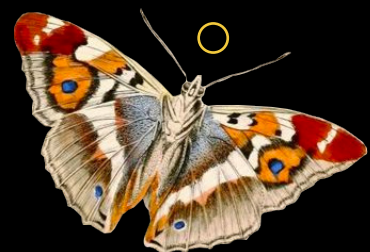
a entendre i a gaudir. I es va anar creant una xarxa que es va començar a veure per tot el món per *streaming*.

Aprenentatge
Sílvia Duran
Directora de
l'Àrea de Públics de l'ICEC

07

**La pandèmia ha fet
evident que cal obrir-se
i arribar a tota la ciutadania,
explorant noves maneres
i camins d'apropar la
cultura a la diversitat de
realitats mitjançant
el diàleg.**

Mutare contrast

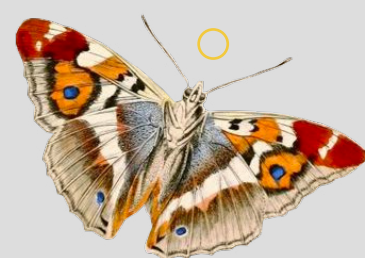

07

La creació, el 2013, de l'Àrea de Públics va respondre a la decisió de mirar cap a la ciutadania des del convenciment que calia que prenguessin un rol dins del relat cultural. No se'ls havia consultat mai, no havien pogut ser què de forma activa i hi havia moltes possibilitats de sumar aliances.

Durant aquest temps hem après que s'ha de saber escoltar els diferents *targets* en tota la seva diversitat. Ens vam adonar que molts equipaments públics només arribaven a un tant per cent petit de la població. Vam entendre que ens havíem d'obrir i arribar a altres públics, a altres ciutadans, i que hi havien moltes maneres i camins diferents dels que estàvem acostumats a fer. Això volia dir empatitzar i fer aliances de moltes maneres.

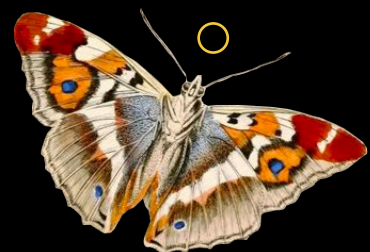
La pandèmia ens ha sacsejat, però també hem après que ens podem adaptar gràcies a l'establiment de diàlegs, que hem d'estar oberts i atents.

Aprenentatge
Mohamed El Amrani
President de
l'associació Azahara

08

**Hem d'evolucionar cap a un
sentit comunitari, entenent
com la digitalització
i la tecnologia han afectat
la forma en què els joves
conceben la cultura
i el fet de formar part
d'una comunitat.**

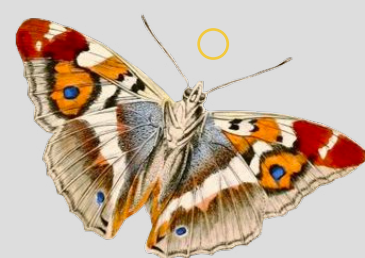

08

En aquesta pandèmia s'està posant el focus en els joves de forma equivocada, perquè s'està eixamplant la bretxa generacional entre joves i no joves.

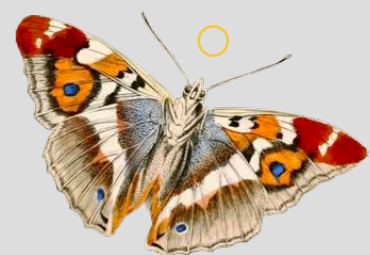
Som una de les generacions més precaritzades de les últimes dècades: patim més d'un 50 % d'atur juvenil, en localitzacions —com a Salt— on les desigualtats encara són més evidents hi ha un ascensor social totalment bloquejat. A Catalunya, si ets un jove d'origen migrant i a més pateixes certes desigualtats socials, no només heretes la condició de migrant, sinó també la de persona pobra sense recursos.

La radiografia de la realitat socioeconòmica és aquesta, però som un país amb una joventut extremadament compromesa a nivell cultural i social. El que potser passa és que entenem la cultu-

ra de manera diferent a com s'entenia tradicionalment. De fet, el concepte de l'associacionisme ha quedat caduc i les administracions públiques no ho han entès. Hem d'evolucionar cap a un sentit més comunitari, d'entendre com la digitalització i la tecnologia han afectat la manera d'entendre la cultura i la comunitat dels joves.

La cultura ajuda a tenir una identitat sòlida, a ser persones, ciutadans i ciutadanes de ple dret. I quan veiem, sobretot en contextos de desigualtat, que les administracions posen traves als joves que volen emprendre, es produeix una gran desconexió; una bretxa generacional i administrativa que afectarà en el futur.

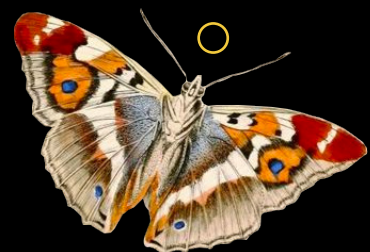
Aprenentatge

Coral Regí

Directora de l'Escola Virolai

09

**Tot i les condicions
derivades de la situació,
a la comunitat educativa
s'ha de vetllar
per mantenir l'essència:
convivència, creació
de vincles i equitat.**

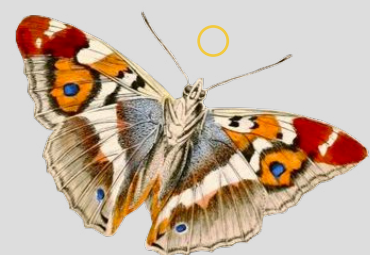

09

Durant aquest any hem viscut una escola diferent, però que ha mantingut la seva essència: la convivència, crear vincles en un entorn entre iguals.

La tasca fonamental de l'escola és justament aquesta: l'educació en el vincle, en l'afecte, l'educació emocional interna de la persona i de relació amb els companys; «intra» i «inter».

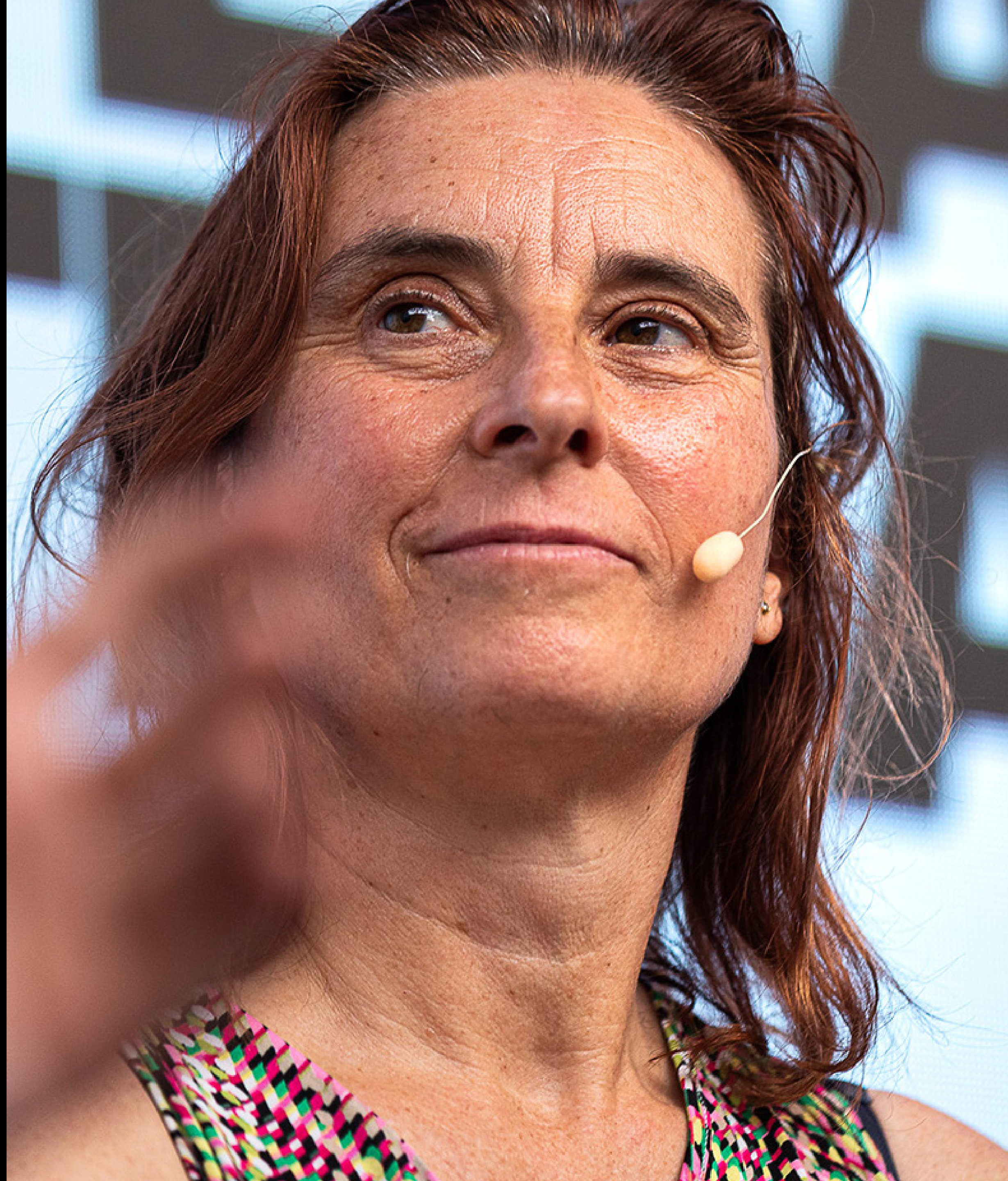
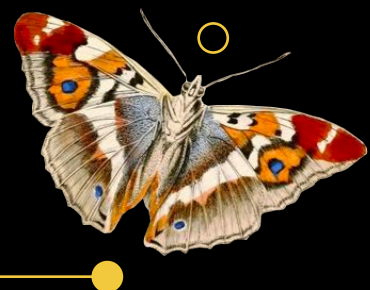
I un altre tema important és el de l'equitat, recuperar situacions en què l'escola dona oportunitats a infants i a joves que en altres situacions no tindrien.

Aprenentatge
Sonia Gainza
Directora i fundadora
d'Apropa Cultura

10

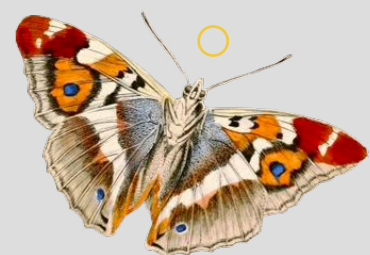
**La tasca conjunta
dels sectors cultural,
educatiu, social
i de salut permet
detectar necessitats
i generar oportunitats.**

10

Durant la pandèmia hem pogut veure que les xarxes d'aquests quatre sectors que tenim al punt de mira —cultural, educatiu, social i de salut— han permès detectar necessitats i oportunitats. De la mateixa manera que parlem d'Arts en Salut, podem parlar d'arts en educació i d'arts en l'àmbit social.

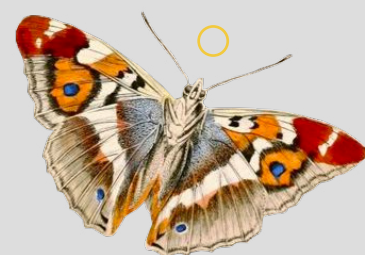
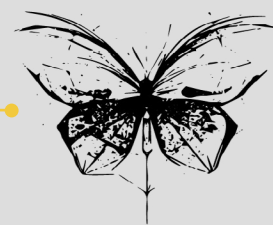
Ara tenim una oportunitat per parlar d'educació i cultura, però no hem d'oblidar les entitats socials, que habitualment no tenen gaire veu. Perquè el món de la salut i l'educació, afortunadament, estan agafant el lloc que els tocava, però no passa el mateix amb el sector social i les persones vulnerables amb qui treballen, moltes vegades invisibilitzades. Les hem d'incorporar, transversalitzar, des del moment zero, a totes les polítiques.

Els efectes de l'art en aquests col·lectius són impressionants. I també ho són els efectes d'incorporar la mirada social a la cultura, des d'una perspectiva inclusiva: que a les nostres platees hi hagi públics diversos, però també entre els nostres treballadors, a l'escenari, entre les temàtiques i les persones. Per tant, «Arts in Social» i «Social in Culture».

Per avançar, hem de sortir del nostre individualisme, anar a la comunitat. Hi ha molta feina a fer i cal una implicació transversal dels diferents departaments i administracions.

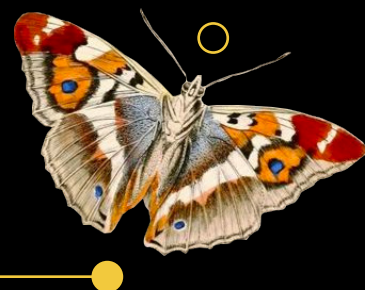
«Hem d'incorporar la mirada social a la cultura, des d'una perspectiva inclusiva.»

Aprenentatge
Jordi Sellas
Periodista i gestor cultural

11

**Ens calen indicadors
i fórmules per poder
valorar l'impacte que
tenen l'art i la cultura
en la salut i en la millora
de la nostra vida.**

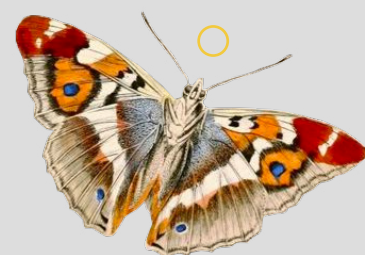

11

L'art pot transformar qualsevol moment i la nostra vida quotidiana, però això, a vegades, és molt difícil de demostrar: ens calen indicadors i fórmules millors per poder valorar l'impacte que tenen l'art i la cultura en la salut i en la millora de la nostra vida.

El risc és caure en un pou d'indicadors que no ens acaben dient res o que ens diuen tantes coses que acabem marejats i no sabem trobar el que és important. Hem de trobar l'equilibri entre el moment màgic que ens permet viure l'art i la gestió d'aquells indicadors que realment ens ajuden a poder avaluar l'impacte.

En l'àmbit europeu la cultura té molta dependència respecte del finançament públic i mentre això sigui així els indicadors seran fonamentals.

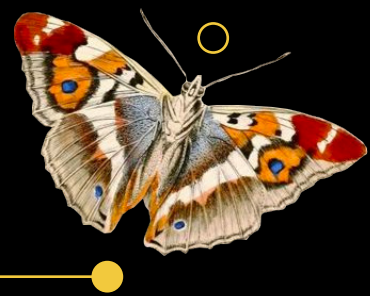
03_

Propostes *d'acció*

**Què podem fer des de
la cultura per combatre
l'emergència emocional?
Necessitem reconnectar,
reconstruir-nos, i Mutare
és un espai de connexió
creativa.**

Marta Esteve
directora de la Fundació Carulla

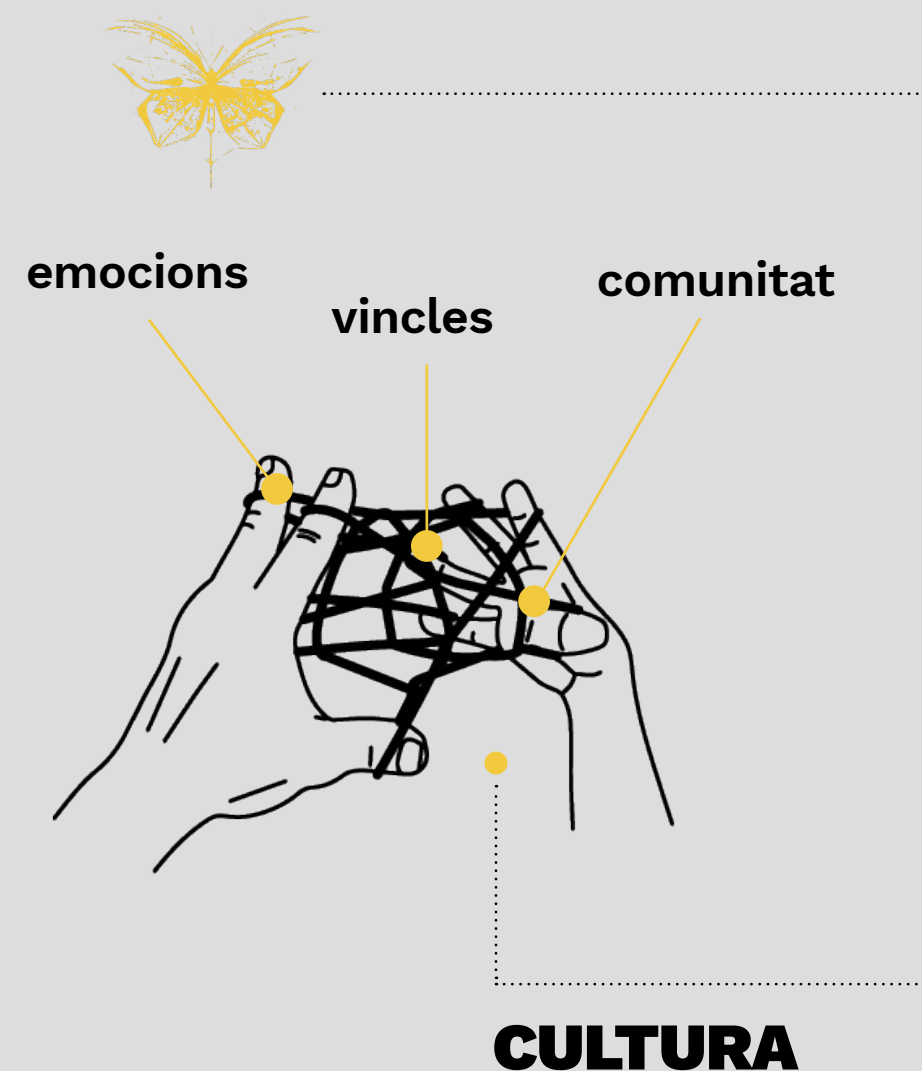

03

La situació que estem vivint, provocada per la pandèmia de la Covid-19, ens ha situat davant una nova realitat marcada per una emergència sanitària, social, econòmica i, també, emocional.

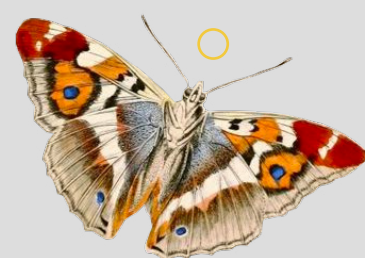
La nostra vida, tal com la concebíem, s'ha desfet i ara ens hem de reconstruir. I la cultura és el fil que ens permetrà recosir-nos com a societat i com a persones. Un fil que:

- Ens connecta amb les nostres emocions
- Ens connecta amb els altres, generant vincles.
- Ens connecta amb el nostre entorn, construint comunitat i enriuint-la des de conceptes com la diversitat i la inclusió.

Però, quin paper ha de jugar la cultura? Què podem fer perquè aquesta reconstrucció es faci realitat? Com ho fem? A continuació es recullen les propostes formulades des de la co-creació per les 200 persones participants en el marc de **Mutare 21**.

«La cultura és el fil que ens permetrà recosir-nos com a societat i com a persones.»

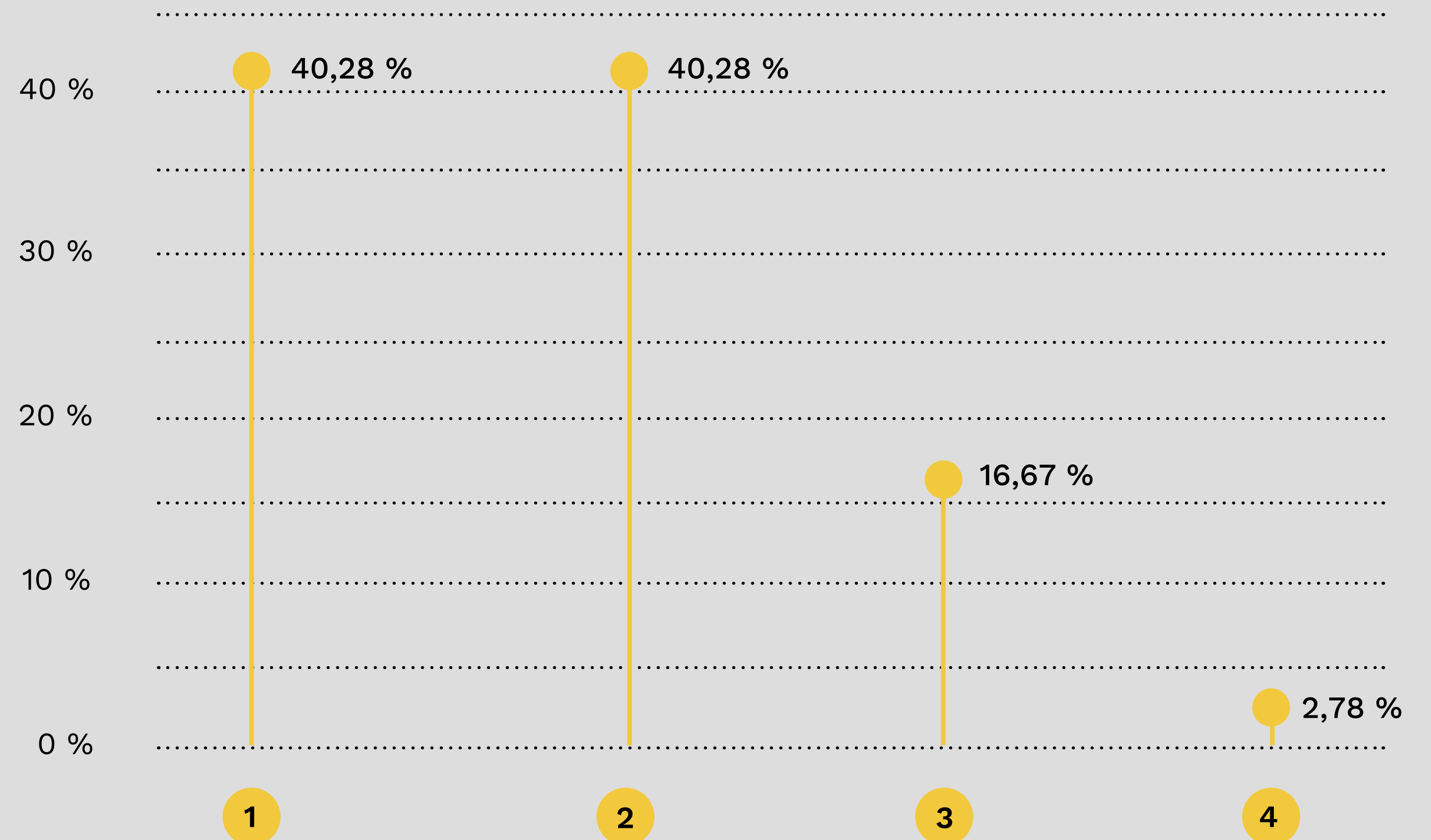

A.2. La cultura com a eina davant l'emergència emocional en les comunitats educatives

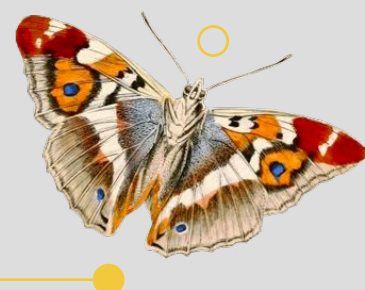

Quina ha de ser la principal contribució de la cultura davant el repte de l'emergència emocional?

1. Sostenir la nostra salut mental i emocional.
2. Trobar noves respostes als nous reptes socials.
3. Ajudar a mantenir els vincles en situacions de distància física i social.
4. Entretenir-nos en moments de crisi.

Quina ha de ser la principal contribució de la cultura davant el repte de l'emergència emocional?⁵

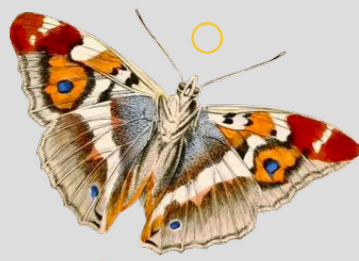

5

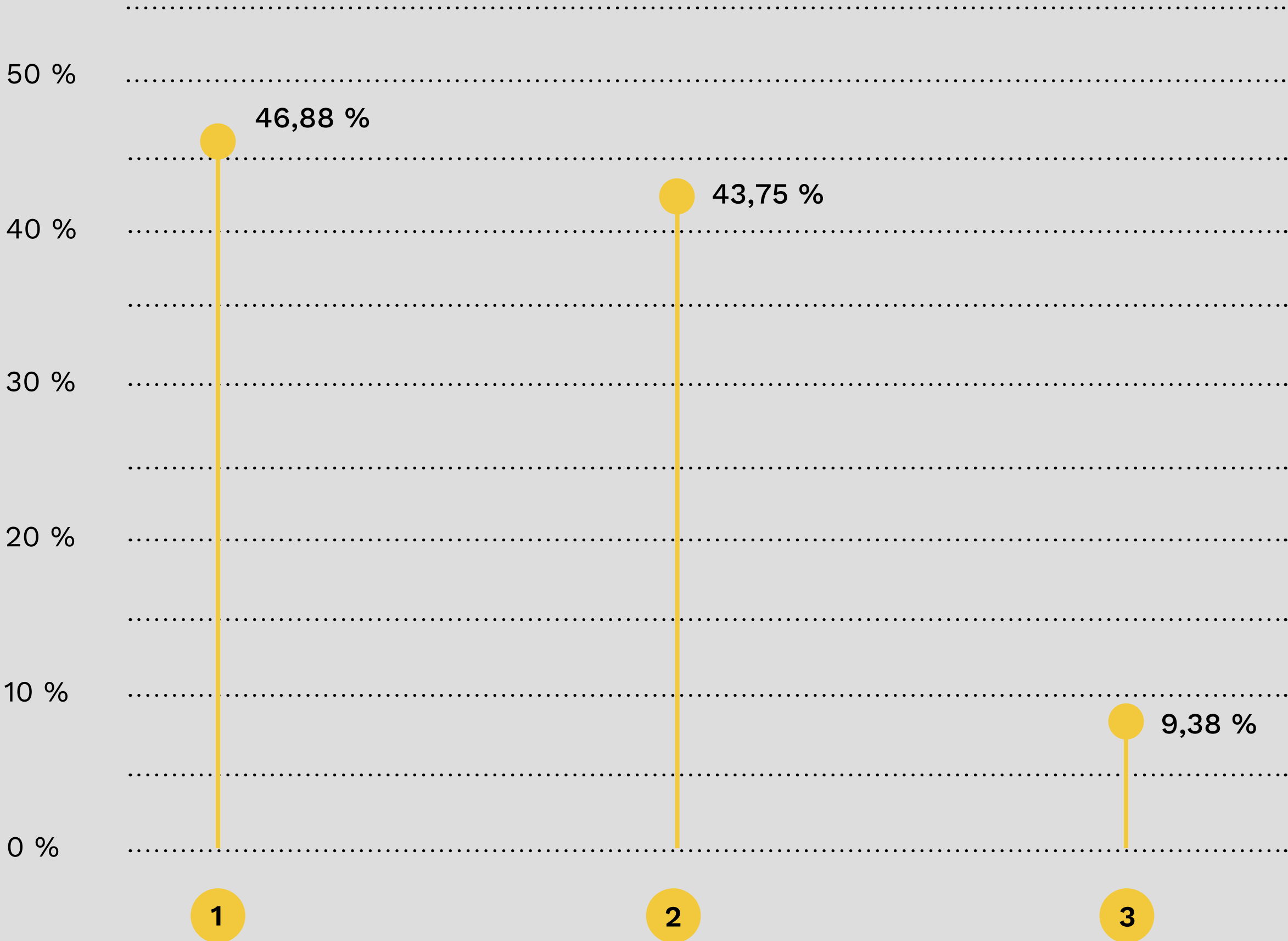
Propostes ordenades d'acord amb la prioritització realitzada per les persones participants en el ple, tant les presents a la Nau Bostik, com les que hi van participar online.

En les comunitats educatives, les arts ens poden ajudar a trobar noves eines de gestió emocional i a crear espais d'expressió per a la detecció de situacions d'alerta vinculades amb la salut mental:

- 1. Trobar noves eines de gestió emocional.
- 2. Crear espais d'expressió per a la detecció de situacions d'alerta (salut mental).⁶
- 3. Oferir vies d'evasió des de l'entreteniment.

⁶ Aquesta proposta està alineada amb el pla de benestar emocional i salut mental del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. Generalitat de Catalunya, «El Departament d'Educació posa en marxa un pla per preservar el benestar emocional de l'alumnat».

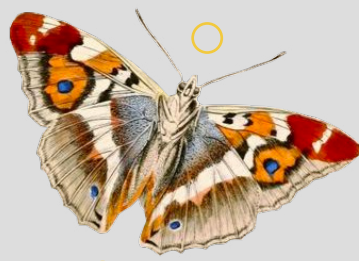
Quin ha de ser el principal paper de la cultura en les comunitats educatives davant el repte de l'emergència emocional?

03 Propostes d'acció

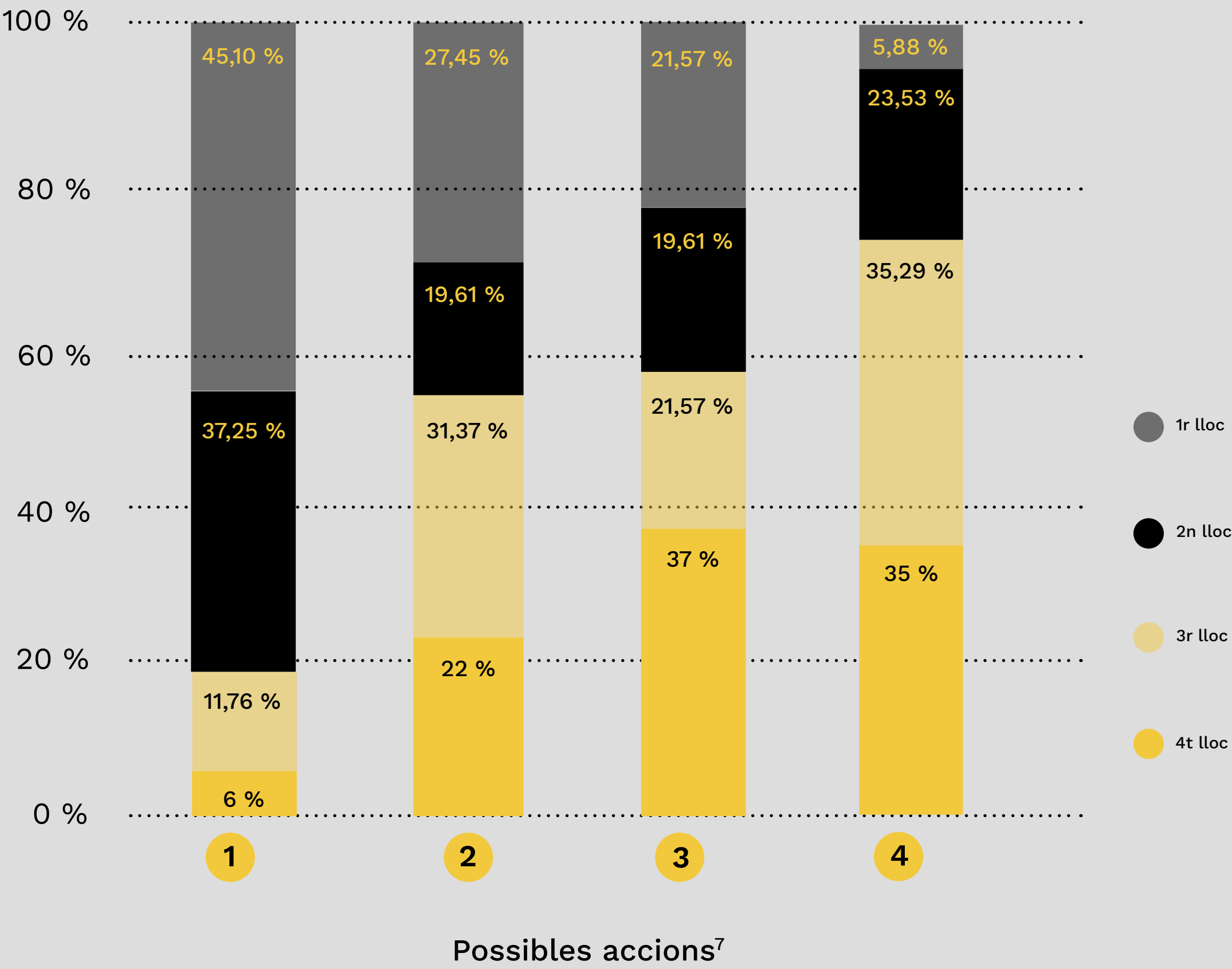
Però... què podem fer per fer realitat aquesta contribució?
Com ho fem?

Què podem fer per contribuir des de la cultura davant la situació d'emergència emocional que estem vivint?

- 1. Cocrear programes culturals entre els sectors cultural, educatiu, social i de salut per dur-los a terme conjuntament.
- 2. Desenvolupar programes socials vinculats al territori des dels equipaments culturals.
- 3. Receptar cultura: prescripció cultural des d'educació, salut i serveis socials.
- 4. Programar arts de carrer a l'espai públic per facilitar l'accés cultural.

⁷
L'ordre de les propostes correspon a la prioritització realitzada per les persones participants a **Mutare 21**. El gràfic reflecteix el percentatge de persones que van situar cada proposta en 1r, 2n, 3r o 4t lloc, respectivament.

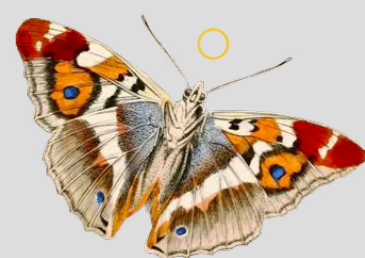

1. Cocrear programes culturals entre els sectors cultural, educatiu, social i de salut per dur-los a terme conjuntament.

Hem de trencar barreres i generar espais de vinculació i connexió entre sectors per tal de detectar situacions d'alerta vinculades al benestar emocional i la salut mental des de l'expressió, l'experimentació i la comunicació, i per crear eines que hi donin resposta mitjançant una programació innovadora i compartida. Apostar per establir un diàleg que sigui transparent i sincer, aprenent a escoltar i sumant sinergies.

Des d'aquest diàleg, es podran concretar propostes transformadores d'expressió artística i de treball interdisciplinari amb la participació de diversos perfils professionals.

La ciutadania, els col·lectius amb els quals treballem, s'estimaran la cultura quan s'adonin que aquesta és una manera d'expressar sentiments, de recollir-los, d'escoltar els sentiments dels altres. A partir d'aquí, la relació entre cultura i els altres sistemes de benestar es pot plantejar amb un canvi radical de paradigma en el qual, realment, la cultura floreixi i arribi a tot arreu.

2. Desenvolupar programes socials vinculats al territori des dels equipaments culturals.

Cal recuperar el vincle art-comunitat a través d'accions, idees i propostes en què tota la comunitat sigui partícip i en els quals hi hagi presència de creadors, gestors, educadors i comunicadors.

Per fer-ho, és necessari conèixer cada territori, portar a terme un bon diagnòstic de cada comunitat o realitat i comptar amb els actius que ja hi són presents per fer evident l'activitat cultural per a les persones que no hi tenen accés.

Es poden plantejar propostes confluents de manera simultània en diferents nuclis i territo-

ris, generar espais de connexió i presència digital on es trobin.

En aquesta dimensió social emergeix la necessitat de portar a terme una revisió de l'associacionisme perquè pugui connectar amb les persones més joves. I per poder fer aquesta revisió cal sortir de les xarxes socials i trepitjar el carrer per apropar-nos a un món que està canviant com s'expressa, com interactua, com es comunica, com entén la cultura, com pensa...

3. Receptar cultura: prescripció cultural des d'educació, salut i serveis socials.

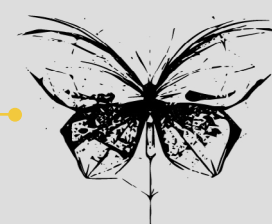
La prescripció social, assajada a Gran Bretanya, és un recurs molt interessant davant l'emergència emocional.

Es fa de manera informal, però ens falta que aquestes activitats que es recomanen des dels sistemes de salut, social i educatiu es plantegin des de la cultura amb alts nivells d'exigència, rigor i evidència.

La cocreació torna a ser clau, perquè un dels principals errors que cometem moltes ve-

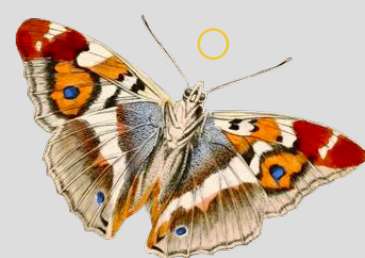
gades és obrir qüestions que després no es recullen, no s'acompanyen des d'un procés més terapèutic. I també trobem oportunitats en la prevenció i la promoció d'aquestes situacions.

«La prescripció social i cultural és un recurs molt interessant davant l'emergència emocional».

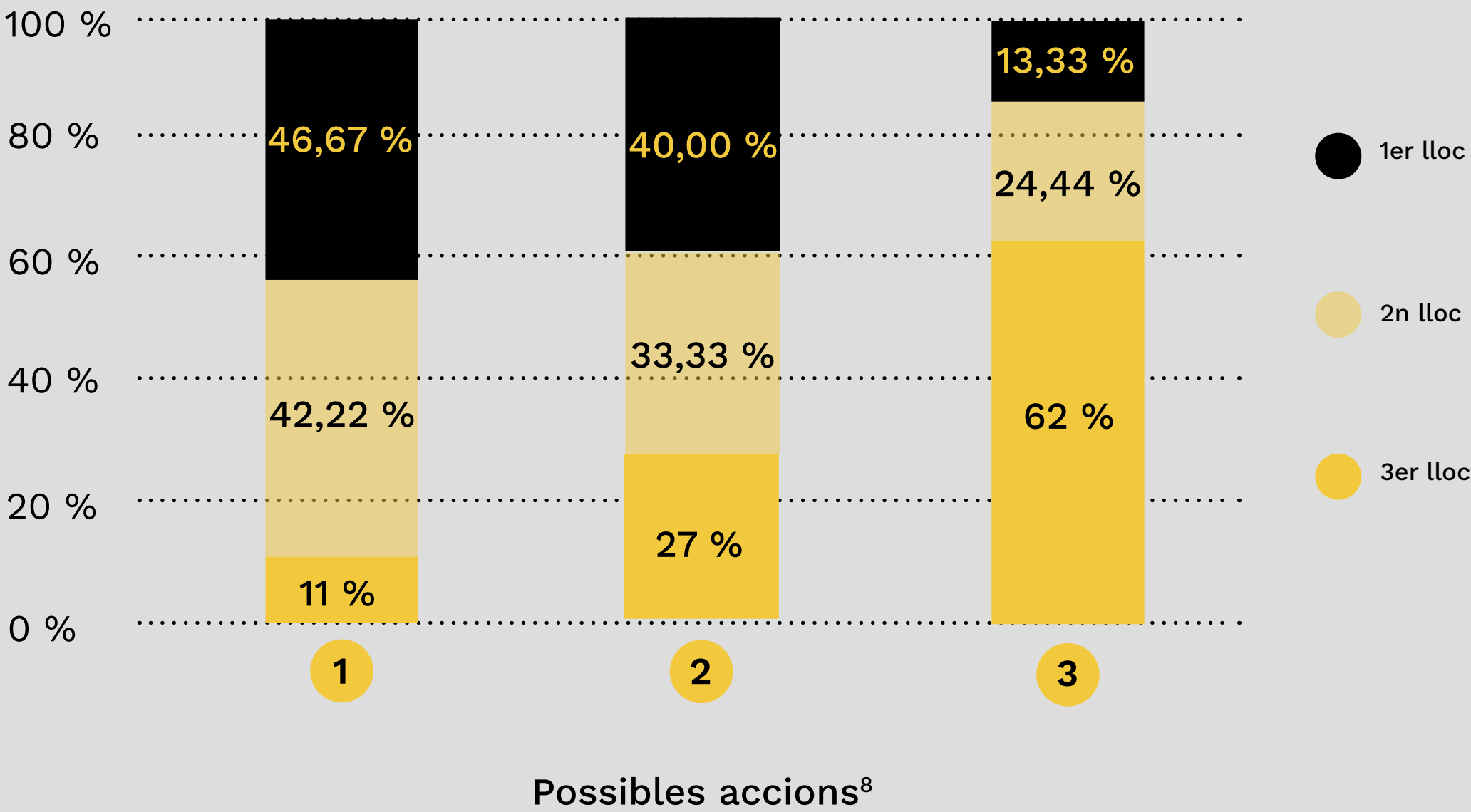
4. Programar arts de carrer a l'espai públic per facilitar l'accés a la cultura.

Les arts al carrer ajudaran que les ciutadanes coneixem d'una manera natural la cultura com un bé necessari. Però, per això, cal que els programes d'arts al carrer representin les inquietuds i realitats socials, i obtinguin reconeixement per part de la ciutadania.

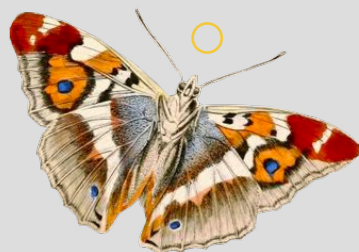

Com ho fem?

- 1. Concretar els marcs de cooperació entre sectors cultural, educatiu, social i sanitari per fer realitat projectes transformadors.
- 2. Desplegar polítiques públiques de suport als projectes transformadors. Receptar cultura: prescripció cultural des d'educació, salut i serveis socials.
- 3. Avaluar els projectes culturals per poder explicar-ne millor l'aportació i valor, i per a la seva extensió.

03 Propostes d'acció

⁸
L'ordre de les propostes correspon a la prioritització realitzada per les persones participants a **Mutare 21**. El gràfic reflecteix el percentatge de persones que van situar cada proposta en 1r, 2n o 3r lloc, respectivament.

1. Concretar els marcs de cooperació entre els sectors cultural, educatiu, social i sanitari per fer realitat projectes transformadors.

Les relacions entre educació i cultura, entre escoles i institucions culturals, no han d'esdevenir relacions usuari-client respecte de les escoles; necessitem una relació entre cultura i educació en què els infants i els joves siguin protagonistes, agents actius; en què la cultura parli el seu llenguatge i sigui el seu llenguatge. Aquest plantejament és aplicable, també, als sistemes social i sanitari, posant al centre totes les persones implicades.

Cal una aliança urgent per entendre que s'ha de democratitzar la cultura, perquè la cultura ajuda a ser, a construir identitat,

en un context de convivència i cohesió social delicada com l'actual.

Per això, s'ha de treballar en la generació de relacions de confiança, des de la transparència, el respecte, el reconeixement mutu i l'escolta, donant espai a la materialització dels marcs de cooperació que permetran fer-ho realitat.

La figura del mediador cultural, entre d'altres, pot ser clau per tendir ponts entre sistemes (cultura i educació, cultura i societat, cultura i salut), i adequar les programacions i propostes culturals a la realitat.

2. Desplegar polítiques públiques de suport als projectes transformadors.

Cal una profunda transformació del model social i del model cultural des del món local, perquè és qui connecta directament amb les persones amb menys recursos, amb els joves, amb els col·lectius més vulnerables. Des de l'estratègia de país, des dels pressupostos globals, s'ha d'aterrar a cada ajuntament i descentralitzar la visió actual de la cultura.

Per avançar en aquest canvi les institucions públiques i els i les

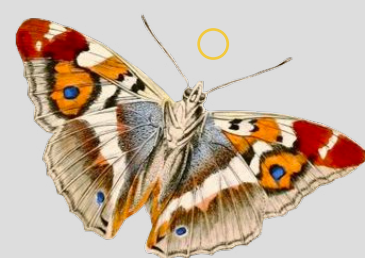
responsables polítiques han de posar la mirada en el llarg termini, dissenyant i implementant les estratègies necessàries i desenvolupant la planificació necessària per assolir-ho.

Alguns dels factors necessaris seran: la creació i consolidació de les estructures necessàries, la incorporació de nous models de gestió col·lectiva, la flexibilització dels processos i la seva temporalitat, i una millor gestió dels recursos públics.

3. Avaluar els projectes culturals per poder explicar-ne millor l'aportació i valor, i per a la seva extensió.

Per conèixer què funciona i quins canvis generem amb els projectes culturals cal dissenyar i implementar sistemes d'avaluació i mesurament dels impactes generats en els diferents grups d'interès implicats.

Això ens permetrà aproximar-nos de manera més rigorosa al valor generat pels projectes i al seu efecte transformador, orientant i facilitant la seva extensió en altres entorns i realitats.

04_

Annexos

Com i amb qui
hem definit el paper
de la cultura com a eina
*contra l'emergència
emocional*

**Les persones que van
participar dels «focus group»
de disseny de les jornades:**

Maria Adzerias

Responsable del projecte
Còdol Educació
(educació + cultura).
Especialista en el món
dels museus i la didàctica
del patrimoni.

Joel Álvarez

Expert en arts escèniques
aplicades, director escènic.
Treball amb joves i creació
escènica. Director del projecte
Sisme Creatiu.

Oriol Escursell

Membre del projecte de teatre
itinerant Nilak.

Alba Fernández Pous

Educadora social i coordinadora
de projectes. Assessora,
mentora i col·laboradora en
diverses entitats i projectes
socials.

Elisenda Guiu

Guionista, narradora, dramaturga.
Activista cultural per vocació i
necessitat.

Thomas Louvat

Responsable de Cultura i
Educació del Pla de Barris
(Ajuntament de Barcelona).

Anna Maduell

La Perla 29.

Antonio Masegosa

Director artístic d'uTOpia
barcelona.

Ariadna Miquel

Graner.

Ferran Orobitg

Artista, director d'espectacles
i formador.

Maria Paczkowski

Doctora i professora
universitària especialitzada
en art, cultura i educació com
a transformació social.

Esther Planas

Psicòloga, facilitadora artística
i comunitària. Experta en teatre
social.

Laia Serra

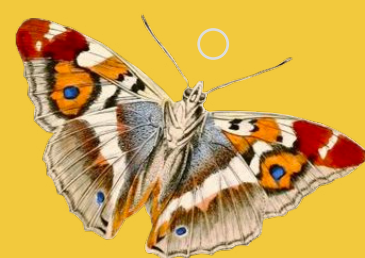
Doctora en desenvolupament
cultural comunitari, directora
de Comunitària (projecte de
música comunitària a Barcelona),
pedagoga a Musicop.

Laia Tomàs

Directora de NEXES-Psicologia
Integrativa.

Anna Villarroya

Directora del Centre de Recerca
en Informació, Comunicació
i Cultura. Responsable de
Cultura i Educació del Pla de
Barris (Ajuntament de Barcelona).

Les persones que van compartir les seves experiències i visions com a ponents a Mutare21:

Guillem d'Efak

Coordinador de l'Estratègia Arts en Salut a l'ICS.

Juan Carlos Martel

Director del Teatre Lliure.

Neus Canalias

Projecte Tornar-te a veure.

Carles Nieto

Projecte Click.

Begoña Alberdi

Soprano i actriu.

Sílvia Duran

Directora de l'Àrea de Públics de l'ICEC.

Sonia Gainza

Directora i fundadora d'Apropa Cultura.

Mohamed El Amrani

President de l'associació Azahara.

Coral Regí

Directora de l'Escola Virolai.

Jordi Sellas

Periodista i gestor cultural.

Tortell Poltrona

Pallassos Sense Fronteres.

Projecte Emociona't de l'escola Vedruna de Ripoll | Premi Baldiri Reixac

Pere Vinyes

Director de l'escola Vedruna de Ripoll.

Ariadna Delgado

Mestra de l'escola Vedruna de Ripoll.

Roser Vilardell

Directora del Museu Etnogràfic de Ripoll.

Ignasi Robles

Alumne.

Programa Connexions de la Fundació Carulla

Agents culturals:

Albert Soler

Responsable de la fàbrica d'arts Roca Umbert de Granollers.

Eugenia Delgado

Directora de Plàudite Teatre.

Olga Vicente

Infermera del CAP Roger.

Creadores i creadors:

Antonio Masegosa

Director d'uTOpia barcelona.

Txell Torres

Actriu

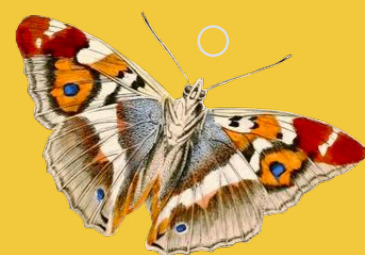
Docents:

Sofia Casas

Coordinadora pedagògica de l'IE Les Vinyes de Castellbisbal.

Betlem Cuesta

Mestra de l'Escola de les Aigües de Barcelona.

Participants:

Martí Tomás i Akemi Aguera

Alumnes de 6è de l'Escola
de les Aigües de Barcelona.

Rita Gago i Otger Gusi

Alumnes de 1r ESO de l'IE Les Vinyes
de Castellbisbal.

**Ma. Luz Vila Fernández, Montserrat
Alonso Soria, Francesc López
Avellano**

Testimonis de persones grans
participants.

Mentores:

Ariadna Miquel

Coordinadora del Graner, centre
de creació de dansa i arts vives
de Barcelona.

Fanny Figueras

Docent a l'Institut Moisès Broggi
de Barcelona

**Les persones que van conduir, relatar
i sacsejar les jornades:**

Presentació | Marta Esteve

Directora de la Fundació Carulla.

Conducció | Júlia Bertran

Periodista cultural especilitzada en arts
escèniques, escriptora i il·lustradora.

Sacsejada Artística

deSHAKERS
(Sergi Estebanell i Josep Cosials).

Experiències artístiques:

**Acompanyar des de les arts
escèniques**

Sisme Creatiu.

Projecte Ingenu

Martí Salvat i Xavier Torra.

Diàlegs Estètics

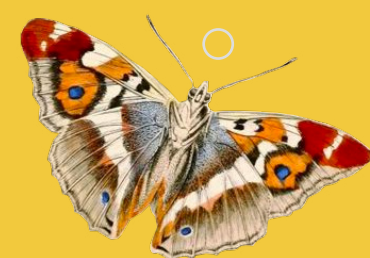
uTòpia barcelona.

Moviment Creatiu

Arantza López.

Relatoria visual

TEBVist.

Les persones que van participar en les jornades

Ludi Adelino | Maria Adzerias | Laura Alamo Domínguez | Fina Alert Raich | Núria Almansa | Joel Álvarez | Carlos Alvaro Saiz | Jaume Amatller Serra | Nirvana Amaya | David Arnaiz Pérez | Mireia Asensio | Margalida Asparo Hospital | Amaia Augé | Anna Aznar Barrera | Jordi Baiget | Ma Jesús Ballester Sanz | Clara Barcelo Sanso | Ramon Batlle Lhoz | Jordi Biarnés Montoliu | Gerard Birbe | Patricia Blanco | Monica Boixeda | Guim Bonaventura | Núria Bonet Gorchs | Marina Yolanda Bravo Armesto | Raül Brenchat Barbera | Maria Brossa | Nicolau Brossa | Jordi Cabré | Míriam Cabré Rocafort | Laura Calçada | Ludwig Camarillo | Cristina Campos | Cristina Cañadas | Isaac Durán González | Magdalena Espinosa Rojo | Maite Esteve | Lúdia Esteve | Júlia Faneca | Daniel Fernández Fuentes | Esther Ferré Sarabia | Marta Forn | Albert Forniés | Laura Forteza Brugué | Núria Franquet | Olga Fusté Pujols | Eva Garcia | Germán García | Marta

Garcia Cardellach | Laura Gisela García Cassinelli | Carme Garcia Fabón | Montse Garcia Modrego | Maria Gilbert Espinos | Pere-Joan Giralt Rovira | Laura Gisela García | Lola Gispert del Castillo | Dani Gómez Carbonell | Montserrat González Parera | Sílvia Gràcia | Tomas Guido | Elisenda Guiu Pont | Andreu Guzman | Maria Hernández | Àngels Hernández Blanch | Mireia Hernando | Sara Herrera Dixon | Marta Ibarz | Glòria Jalón | M. Carme Jiménez Fernández | Andrea Jofre | Marga Julià Sotomayor | Sandra Jurado Rey | Andrei Juvé | Belén Latorre Laguna | Àngels Leiva Caudiel | Sandra Llamas | Teresa Llobet | Cristina López Odina | Víctor López Ortiz | Anna Madrueño | Maria Maggi | Marina Mallol | Montserrat Mallol Soler | Mercè Managuerra | Pep Marés | Míriam Martí | Nil Martínez | Vanessa Martínez Carrión | Anna Mas | Carlota Mas Ruiz | Marta Masana | Jasmina Masoliver | Vilamala | Joan Masriera | Anna Mastrolitto | Cristina Mejía | Rafa Méndez | Alba Mandoza Jordà | Núria Mestres | Núria Molina Molina | Martha Moller Soler | Angela

Monge Giner | Albert Morelló | Vanesa Moreno Torres | Sílvia Morilla Serrano | Maria Teresa Cid Murillo | Julia Nuño de la Rosa | M. Carmen Olaya | Jordina Oriols | Carles Orquín | Marc Orriols Gol | Alejandra Ossa | Maria Paczkowski | Valentina Pagnucci | Antoni Pallès | Montse Pedra Gort | Laura Pérez | Sara Pérez Arroyo | Albert Pérez Pons | Maria Teresa Pérez Testor | Mariana Pfenniger | Rubén Pineda | Xavier Pla | Rosa-Maria Pla Ferrer | Esther Planas Hortal | Mireia Plans Farrero | Rosa Maria Plans Soluga | Mireia Pol Roca | Toni Porcar | Marta Prat de La Riba | Rita Puerto Aguilà | Bernat Puigtobella | Carme Ramon Perera | Mireia Real Martret | Josep Reixach | Berenice Rey | Roger Ribas Capdevila | Gemma Ribó i Borràs | Maria Ribot Farrés | Olalla Roca | Monica Rodríguez Aranda | Fatima Roel Gil | Aina Roig | Mar Romero | Teresa Rubio Jiménez | Gemma Sabat | Ana Salisa | Martí Salvat | Eva Maria Sanchez Bautista | Lurdes Santiago Lozano | Isabel Sanz Alonso | Cristina Sanz-Gadea Ferret | Lourdes Segade Botella | María Sempere Val-

decantos | Mireia Serra | Tracy Sirés | Xavier Solé Felip | Josep Maria Soro | Marina Tadeo | Mireia Tàpias | Mireia Tor Llena | Claudia Torner Garcia | Xavier Torra | Judit Torres | Txell Torres Roig | Carmen Tous | Xesca Vela Carmona | Gemma Ventura | Mònica Vila | Cristina Vila | Valeri Viladrich Santallusia | Anna Vilanova | Carme Vilar | Ester Vinyals Soler | Marga Viza Boltas | Mariana Yañez | Pepe Zapata | Erica Zeitz.

Les entitats representades:

Ajuntament de Granollers | Ajuntament de Solivella | Apropa Cultura | ArTec20 | Arteytrauma | Asociación ADONAR | Asociación de Neurociencia Aplicada de Barcelona | Associació Helix Libera | Associació SUSO-ESPAI. Creació i salut mental | BAU | Belinda Reyes Vadillo | Casa d'Oficis de l'Espectacle en Viu | Casal de Barri Can Carol | Castell de Montjuïc | Catorze | CCCB | CCF | Centre Cívic Can Felipa | Centre d'Art La Capella | Centre d'higiene mental Les Corts | CERC - Diputació de Barcelona | Circ de Jocs | Clece | Còdol Educació | Col·legi Badalonès | Comuart | Consell Comarcal del Gironès | Coordinadora Catalana de Fundacions | Cultura del Bé Comú | Departament de Drets Socials, Generalitat de Catalunya | Departament d'Educació, Generalitat de Catalunya | EMMCA | Eòlia, I+D | Escola de les Aigües | Escola Fedac Cerdanyola | Escola Font del Roure | Escola Grèvol | Escola Herois del Bruc | Escola Municipal de Música - Centre de les Arts L'Hospitalet de

Llobregat | Escola Pia d'Olot | Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés - URL | FEDAC Sant Andreu | Fira Mediterrània de Manresa | Freta Educació Maresme | FSYC | Fundació Catalunya Cultura | Fundació Catalunya La Pedrera | Fundació Collserola | Fundació Congrés de Cultura Catalana | Fundació Esmen | Fundació Iluro | Fundació Joan Brosa | Green Future Barcelona | Hand Made Theatre | Helix libera | IE Les Vinyes | IES La Mercè | IINS Gallecs | INS La Garrotxa | NS Ronda | INS Vallbona d'Anoia | Institut Castell del Quer | Institut del Teatre | Institut Ernest Lluch | Institut Escola Francesc Cambó i Batlle | Institut Francisco de Goya | Institut Jaume Botey | Institut Moisès Broggi | Institut Ramon Muntaner | Institut Vallbona d'Anoia | La Mastrolitto / Dreamers Academy | La Paparra | La Perla 29 | Lo Somriure Solidari | Makiato | Median T la Danza | Museu Marítim de Barcelona | Museus d'Olot | Nuvol | PAC - Productors Audiovisuals de Catalunya | Photographic Social Vision | Roca Umbert | Sabacirc | Salesianes - Sant Andreu

| SaoPrat | Sisme Creatiu | SOM | SUMAR, SL | Teatre Auditori de Granollers | Teatre Lliure | TEBVist | Traça | Trànsit projectes | TresC | TV3 | UAB | Uakal Studio | Universitat de Barcelona | Universitat Pompeu Fabra | Edu-Actors | Wylsum

I totes les persones que ens van acompanyar via *streaming*.

Referències *que ens inspiren*

Documents, normes i plans de referència:

Fancourt, Daisy; finn, Saoirse. «What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review» Copenhaguen: OMS, 2019

Generalitat de Catalunya. Decret Llei 44/2020, de 17 de novembre, pel qual es crea el cens d'espais de cultura responsable [en línia]

Generalitat de Catalunya, «El Departament d'Educació posa en marxa un pla per preservar el benestar emocional de l'alumnat» [en línia]

«Catalunya 2022: la cultura, clau per reactivar el país», Interacció [en línia]

Exemple de projectes Arts en Salut:

Col·laboració del Museu Nacional d'Art de Catalunya amb el Servei de Psiquiatria de la Vall d'Hebron

Projecte RELAT-Hos de l'Hospital de Bellvitge

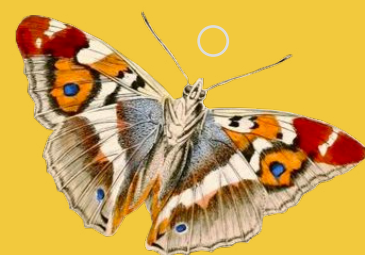
Col·laboració del Servei d'Oncologia Radioteràpica de l'Hospital Arnau de Vilanova amb el Centre d'Art La Panera de Lleida.

Projecte Descobrir, des de la col·laboració MNAC-Vall Hebron amb una donació d'Adidas

Projecte RecuperART, gràcies al treball conjunt de l'ICS amb el Departament de Cultura, el Servei de Museus, i amb l'Agència de Salut Pública de Catalunya

Els desitjos culturals de **Mutare 21**

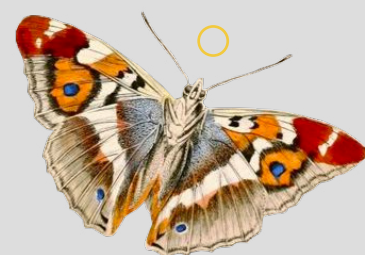
Durant el desenvolupament del ple **Mutare 21** vam demanar a les persones participants que expressessin els seus desitjos culturals plasmant-los en un mural que vam construir de forma col·lectiva.

A continuació es recullen els desitjos compartits com a resposta a la pregunta:

Com ha de ser la cultura perquè transformi i ens beneficiï a tots i totes?

I els hem agrupat en els següents blocs:

Universalitat i accessibilitat · Vida ·
Diversitat · Valors i alteritat · Comunitat ·
Intel·ligència col·lectiva · Xarxa · Identitat
i tradició

El meu desig cultural és...

● **Universalitat i accessibilitat**

«La cultura entesa com un dret universal.»

«Que l'art reconnecti amb la comunitat i arribi a totes les persones a tot arreu.»

«Que tothom sigui objecte actiu de la creació artística/cultural.»

«Que la cultura sigui accessible per a tothom, participativa, un llenguatge expressiu per créixer, connectar, fer-nos més feliços, resilients i comunitaris.»

«Que s'expandeixi que l'art és cosa de totes, que és transformació, essència, vida. Totes ens

mereixem i tenim dret a una vida plena d'art i a ser-ne participants activament.»

«Accés universal a la formació artística!»

«Accés a la cultura gratuïta per a tothom!»

«Que el teatre i la música tinguin un preu més accessible.»

«Que la cultura sigui tan important per a la societat com ho és l'esport.»

«Que tothom pugui gaudir o viure la cultura amb llibertat i dignitat, tant com a espectador, com a creadora. Renda bàsica universal ja!»

«Que les arts i la cultura siguin presents arreu i sempre.»

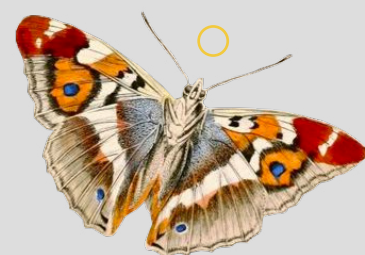
«Que la música, el teatre, l'art, els museus, formin part de les nostres vides naturalment.»

«Que tothom valori, apreciï i reconegui el valor de la cultura.»

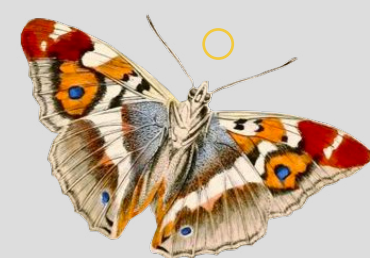
«Oberta i per a tothom.»

«Que els cinemes, espectacles i circs tornin a obrir les portes a la cultura. Tornar a veure espectacles al carrer.»

«Menys rangs, més llibertat d'escollir.»

El meu desig cultural és...

● **Vida**

«Que la cultura entri en totes les dimensions de la vida de les persones com a eina de cura.»

«Cultura com respirar.»

«Que sempre es basi i s'impulsi des de la posició del benestar personal profund.»

«Receptar cultura i activitats socials en atenció primària per millorar la qualitat de vida.»

«Que la rutina i el sistema trobin molts més espais de cultura per oxigenar, perquè la cultura ens fa somniar, volar, desconectar i connectar de nou amb nosaltres mateixos!»

«- currículum + cultura i arts = vida.»

«Gaudir més de les arts i la cultura en el nostre dia a dia.

Creure en les arts i la cultura com agents de procés, canvi i evolució humana.»

● **Diversitat**

«Una cultura que representi la diversitat real de la societat, que doni veu a col·lectius diferents, que sigui realment representativa, i tingui la voluntat de parlar i interpellar tothom.»

«Que la cultura s'atreveixi a tractar l'estigma de les malalties mentals, i a obrir converses necessàries i difícils sobre malaltia mental i suïcidi.»

«Que el vincle entre cultura i natura es faci present, i acceptar que la diversitat cultural i la natural són essencials.»

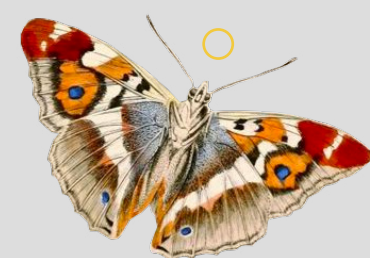
«Que es programin espectacles amb persones i temàtiques de diversitat.»

«Que confiem els uns en els altres i respectem les nostres diferències.»

«Que entenguem que la cultura som totes i la fem totes.»

«Que la nostra societat sigui tolerant, respectuosa i empàtica davant la diversitat sexual (LGTBI). Cal una base!»

El meu desig cultural és...

● **Valors i alteritat**

«Una cultura basada en el coneixement de nosaltres mateixos, en la cerca de la bellesa, en el reconeixement dels altres, i en la cooperació i la solidaritat. La cultura com la recerca de l'experiència transcendent, individual i col·lectiva.»

«Una educació que conegui i reconegui cada persona i li doni eines per créixer en plenitud:

- Menys competències de tipus tècnic.
- Més competències de gestió emocional.
- Més cultura.»

«Que la cultura sigui lliure, diversa, que generi emocions i pertinença, que ajudi a formar persones sense prejudicis.»

● **Comunitat**

«Que es reconegui i comparteixi el gran potencial de l'art per sanar, créixer i expandir-nos. Alhora, conscienciar els joves artistes del potencial de l'eina que fan servir i motivar-los a portar-ho a la comunitat.»

«Que es valori la feina de creadors i creadores i gestors i gestores culturals... I que més gent pugui viure dignament de la cultura a tot el territori, i la gent, gaudir-ne!»

«Que fer les coses per amor a l'art no sigui sinònim de precarietat.»

«Més creativitat per cosir les emocions i la societat.

+ vincle

– angoixa.»

«Tenir jornades de formació i creació de teatre amb joves a nivell comarcal. Trobades perquè els joves “s’enganxin” al teatre i puguin assistir als espectacles. Falta públic adolescent i cal donar-los l'oportunitat de ser-ho.

Abaixant el preu per a la seva butxaca, però portant el teatre a tots els pobles i tenir l'opor-

El meu desig cultural és...

tunitat de conèixer altres joves
que fan teatre a la comarca.»

«Que tota la comunitat biblio-
tecària treballi per a la transfor-
mació del seu barri.»

«Un lloc comú, que sigui una
reserva natural per cultivar i
preservar de les normes mer-
cantilistes capitalistes.»

● **Intel·ligència col·lectiva**

«Més espais com aquest, en
què es cocreïn idees que ajudin
a sacsejar la cultura i a fer-la
arribar als més joves, amb una
mirada transformadora.»

«Que sigui possible la crítica.»

«Obertura possibilitadora, em-
poderadora, generadora de cri-
teri i aprendre a aprendre.»

● **Xarxa**

«Que les persones que inte-
gren els sistemes (cultural, ar-
tístic, educatiu, sanitari, social)
trobin la llibertat/responsabili-
tat per transformar les rigide-
ses estructurals i que la llavor
dels projectes transformadors
es “cuidi” perquè s’escampi.»

«Que flueixi la comunicació en-
tre àmbits i disciplines (salut,
cultura, educació...).»

«Que des d’àmbits no cultu-
rals es cregui de debò en el po-
der de la cultura i s’aposti per
aquesta.

«Que els i les creadores ho per-
cebin (en tots els sentits!).»

«Que l’art, la cultura i la crea-
tivitat esdevinguin transversals
en l’educació.»

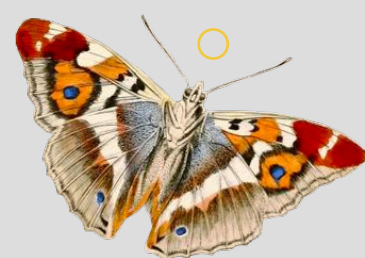
«“El teatre existeix perquè el no
dit pugui respirar”, Peter Bro-
ok. Necessitem, a l’escola, arts
escèniques crucials i transver-
sals!»

«“Som com dues persones. El
que som i el que volem repre-
sentar”, Tortell Poltrona.

De qui aprenen els nens?

Cultura i educació han de tre-
ballar plegades perquè ambdu-
es toquen, mouen i fan créixer
el que som!

Cultura i educació, un projecte
conjunt.»

El meu desig cultural és...

«“Art, quan canvia les persones és cultura”, Tortell Poltrona.

I quan canvia el món, educació.

Que cultura i educació s'abra-
cin per poder conviure i trans-
formar (Mutare)

Visible-invisible.

Creació, pensament crític, in-
clusió.

Com?

Agosarat, resilient.

Jo i els altres - comunitat.

Tècnica i rigor.»

«Apostar pel format de nous
talents, petits formats, i poten-
ciar espais o fàbriques de cre-
ació que siguin de titularitat
mixta (publicoprivades).»

«Fer dels centres educatius es-
pais de creació generadors i
promotors de vida cultural.»

«Més projectes compartits en-
tre els sectors cultural i educa-
tiu (amb tot tipus d'escoles).»

«Que l'art sigui realment el cen-
tre a les escoles i instituts.»

«Que les arts escèniques s'in-
cloguin a tots els nivells en el
currículum de primària i secun-
dària per tenir especialistes do-
cents que puguin ensenyar la
matèria.»

«Salut + emoció + cultura.
Educació psicoafectiva per a
tothom gratuïta.»

«Educació emocional + cultura:
assignatura obligada a tote les
escoles!»

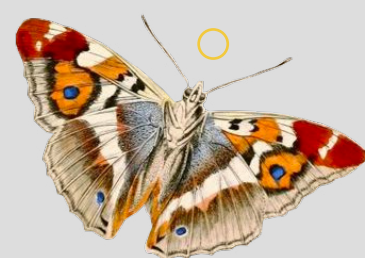
«Que el teatre arribi a totes les
escoles per assegurar-nos que
el gaudiran tots els infants.»

«Que el teatre fos assignatura
curricular a l'escola (en tots els
nivells).»

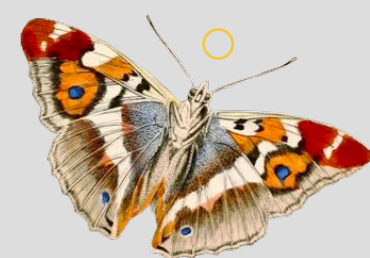
«Muntar un projecte per trans-
formar l'escola en un entorn
més inclusiu, cohesionat i aco-
llidor!»

«Incloure propostes i princi-
pis d'artteràpia en tots els ci-
cles educatius i de formació de
mestres i educadors.»

«Una llei de mecenatge potent!»

El meu desig cultural és...

Identitat i tradició

«Que l'art, la cultura i, sobretot, la llengua catalana esdevinguin motor de la societat.»

«La consideració de la cultura en tots els aspectes:

La Cultura (amb majúscula).

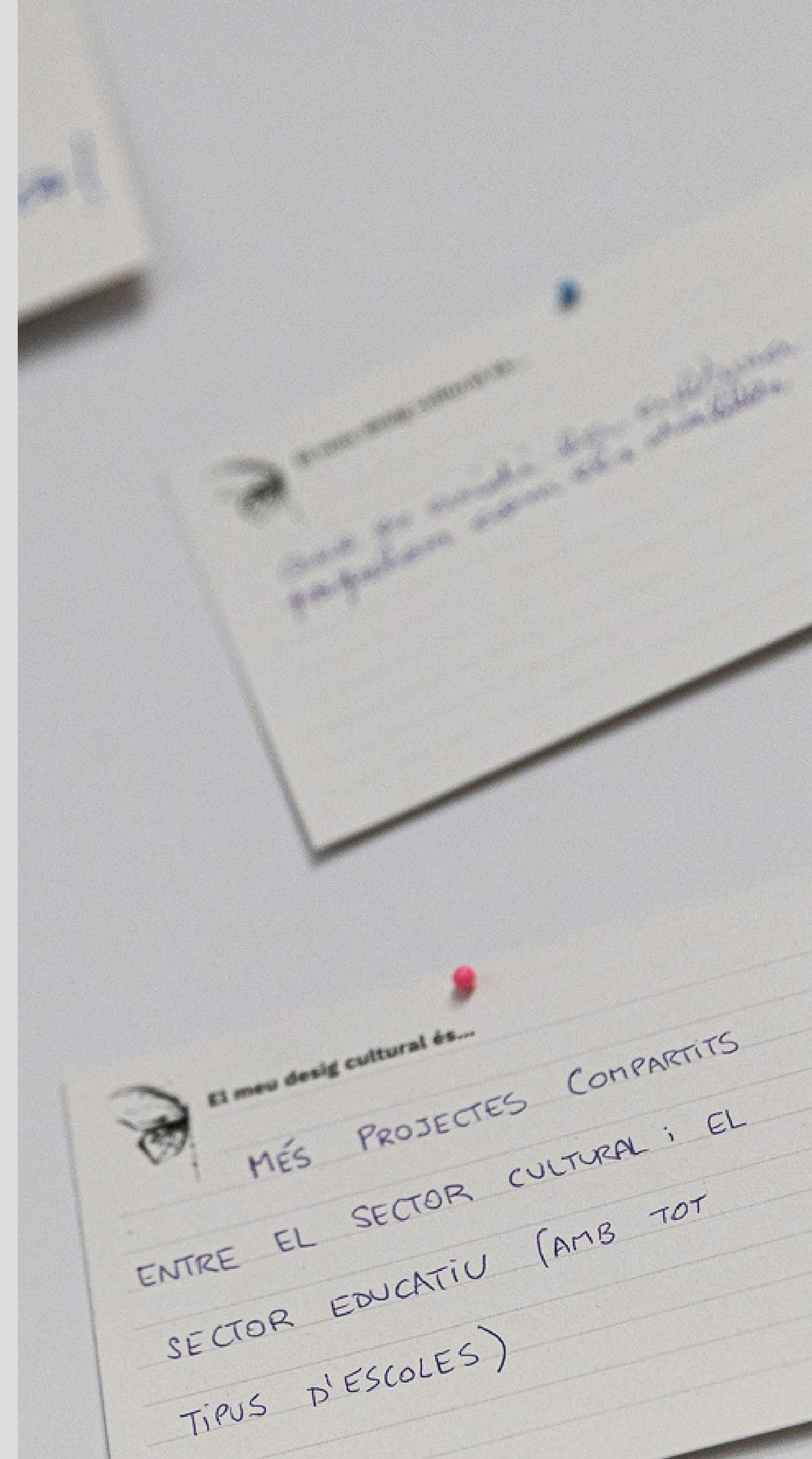
La cultura (amb minúscula). I la kultura (amb k). »

«Que recuperem la nostra autoestima com a comunitat cultural, recuperant la cultura tradicional que en massa ocasions s'ha convertit en una activitat pintoresca de festa major. La tradició cultural a casa nostra s'ha abandonat i folkloritzat, i cal que la fem tornar al lloc on socialment i comunitàriament

és més útil, revisant-ne i esmentant-ne els elements que calguin.»

«Que es cuidi la cultura popular, com els diables.»

«Que els projectes i propostes culturals que ajuden a fer un món millor formin part de les prioritats de la ciutadania, de la política i del món econòmic. Que aquest desig arribi a Ripolllet amb la rehabilitació d'una fàbrica en espai d'arts i creació en record d'un referent cultural: Wenceslau Soler. Lliguem cultura obrera amb cultura per avançar.»

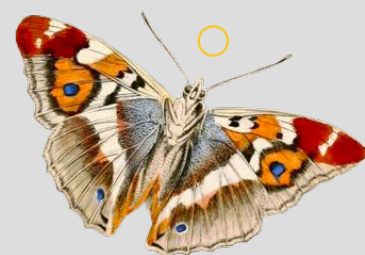

Decàleg mutare

Volem transformar persones i comunitats a través de la cultura i l'educació per construir una societat oberta, cohesionada, inclusiva i que sigui generadora d'oportunitats.

La cultura transforma i millora la societat. I a la Fundació Carulla, a aquesta manera d'entendre la cultura, en diem **Mutare**.

Mutare és la nostra aposta per transformar la societat des de la cultura i aquesta aposta es fonamenta en els 10 elements que cal tenir en compte per incrementar el poder transformador dels projectes culturals i que componen el decàleg **Mutare**:

Compromís amb els reptes socials

01

La cultura entesa com a eina per fer realitat el desig de canvi, avançant-se i donant resposta a les necessitats socials. Mobilitzant i cridant a l'acció, generant impacte social i emocional.

Cultura per a totes les persones

02

Crear oportunitats perquè totes les persones puguin viure i apropiarse de la cultura, des del compromís amb els drets socials i la justícia.

Aportació d'innovació artística i social

03

Construcció de noves mirades que ens fan créixer com a persones i com a societat, amb una clara vinculació amb la dimensió ètica dels valors.

La persona, protagonista activa

04

Situar la persona al centre, apoderant-la perquè pugui desenvolupar una mirada crítica i perquè sigui agent clau del canvi social.

Connectar des de l'emoció i la il·lusió pel canvi

05

Escoltar activament i actuar des de l'emoció per connectar amb les persones. Treballar en el reconeixement de l'altre, generant sentit a partir de l'autenticitat.

Sentit crític

06

Despertant el sentit crític de la societat i produint canvis reals en les relacions de poder, en els relats, en les teories assumides, en la creació de noves relacions, en l'activació de recursos latents, etcètera.

Infants i joves creadors

07

Connectant el sistema educatiu amb la comunitat i el patrimoni cultural per aconseguir motivació per les arts i per crear experiències vibrants d'aprenentatge i de creació cultural amb significat.

Implicació i cocreació

08

Involucrant el màxim nombre d'agents socials i col·lectius, connectant i sumant experiències, i generant lideratges compartits i dinàmiques de cocreació.

Rigor metodològic

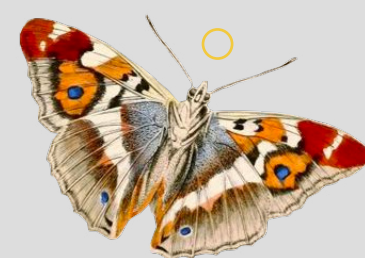
09

Sistematitzant els processos de creació de valor, avaluant l'impacte assolit i compartint els aprenentatges per provocar un efecte multiplicador per al canvi social.

Sostenibilitat

10

Avançant en el camí cap al desenvolupament sostenible, des de la triple dimensió social, econòmica i mediambiental en la concepció i desenvolupament dels projectes culturals transformadors.

*Repensem, cocreem, transformem
la nova societat cultural*

